

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA
(MINTAKIÁLLITÁS)
KOLOZSVÁRTT
GAZDÁK ÁLTAL
MEGTEKINTHETŐ A SÉTATÉRI KIÁLLITÁSI
HELYISÉGEKBEN.

Személyszállító vonatok indulási ideje május 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek aláhuzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

(737.)

Budapest felé:

Deés felé:

Brassó felé:

503 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	545 sz. Tv. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
5 ²³	700	12 ⁵³	149	6 ¹⁷	11 ¹⁰

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
7 ²⁵	4 ³⁰

502 sz. gyors v.	508 sz. szem. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
6 ¹¹	8 ³⁰	4 ²⁰	8 ⁵⁴	10 ⁵⁷

Brassóból indul:

Predeal felé:

Budapest felé:

K-Vásárhely felé:

Zernest felé:

530 sz. vegy. v.	602 sz. gyors v.	582 sz. t. v. sz. sz.	502 sz. gyors v.	592 sz. t. v. sz. sz.
3 ⁵⁵	5 ¹⁴	11 ⁴⁰	2 ¹⁹	6 ⁵⁵

507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.
5 ⁴⁰	2 ⁴⁵	7 ⁴⁸	10 ²⁶

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

7719 sz. vegy. v.	7711 sz. vegy. v.	7717 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
6 ⁰⁰	8 ³⁵	3 ³⁰	9 ²⁸

Nagy-Váradról indul:

Budapest felé:

Kolozsvár felé:

Maros-Ludasról ind.

Besztercze felé:

501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. t. v. sz. sz.	511 sz. gyors v.	507 sz. szem. v.
2 ³⁸	8 ⁴³	11 ³⁶	2 ²²	4 ¹⁵	11 ⁰⁴

508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	524 sz. vegy. v.	512 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	504 sz. gyors v.
2 ⁰⁶	2 ¹⁸	12 ⁰⁰	12 ²¹	4 ¹⁰	6 ⁴⁶

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.	7178 sz. t. v. sz. sz.
4 ⁰⁰	9 ⁰⁶	4 ²⁵

Tövisről indul:

Brassó felé:

Kolozsvár felé:

Arad felé:

602 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. szem. v.
12 ⁰⁰	12 ²⁴	8 ³⁷	1 ³⁶

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	511 sz. szem. v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
12 ⁴³	3 ³⁸	9 ⁰⁰	2 ⁰⁵	8 ¹²

601 sz. gyors v.	605 sz. szem. v.	625 sz. gyors v.	607 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
3 ³³	3 ⁴³	8 ⁵⁵	2 ⁰⁰	8 ¹¹

Kis-Kapusról indul:

Nagy-szebenből indul:

Szegesvárról indul:

Nagy-Szeben felé:

Kis-Kapus felé:

Fogaras felé:

Sz.-Udvarhely felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.
12 ²¹	4 ⁴³	11 ¹⁴	7 ¹⁰

7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7301 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.
7 ⁴¹	1 ⁰⁵	4 ⁴⁰	10 ³⁰	3 ⁰⁰

9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
4 ³³	2 ⁰⁰

7612 sz. vegy. v.	7614 sz. sz. sz. t. v.
3 ²²	10 ³⁴

A 7302., 7303. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. és 7171. sz. vonatok csak hétfőn és csütörtökön közlekednek.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Kocsárd felé:

Szász-Régen felé

Brassó felé:

Csik-Szereda felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.
5 ³⁰	12 ²⁵	5 ⁴³	9 ³⁵

7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.
5 ¹⁵	10 ⁴²	5 ⁴⁵

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.	7813 sz. vegy. v.
7 ⁰³	12 ³¹	5 ⁰⁶	8 ⁴⁷

7912 sz. vegy. v.	7914 sz. vegy. v.	7916 sz. vegy. v.
7 ¹⁰	11 ⁰⁵	4 ⁵⁷

LITKE L., Pécs

cs. és kir. udv. szállító

Frigyes Főherceg Ó cs. és kir. Fensége, Szalvator Lipót Főherceg Ó cs. és kir. fensége és a Nemzetközi Hálókocsi és Európai Express-vonat-Társaság szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

Sport Grand Vin Sec	Export pezsgők	
Extra Sec	angol izlésre:	
pezsgők: Dry-Dry.	Vin Brut	Britannia Sec.

!Futányos árak! — Árjegysék ingyen!

(821.)

Černovsky & Co.

Ausztria-Magyarország
első és legnagyobb talajmívelési gépek gyára,
Bömisch-Brod bei Prag. (847.)

Ajánlja általánosan jónak elismert, utolérhetlen, minden versenyen első díjjal kitüntetett s ezért legjobban elterjedt talajmívelő gépeit, mint: **Cernovsky-fele egysoros répakapa** eddig több mint 40,000 répatermelő országban használatban. drb gyártva, valamennyi

Ugyanaz kombinálva három soros répa művelőgépre, minden vetőgépre alkalmazható és minden talajra alkalmas. Főelőnye a nagy emberi erő megtakarítás.

Kukoricza kultivátor, igen könnyen alkalmazható burgonya, szőlő és komlókertekben.

Chilislétrom szóró, 2, 4, 5 és 6-soros.

Kilencsoros acél kultivátor a tavaszi vetésnél potólthatatlan és nélkülözhetetlen.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyarországi Vezérképviselő: Neubauer Sándor, Győr.

1415. szám.
1902.

Árverési hirdetemény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Minister ur 50078. számú magas rendelete alapján az alsó és felső detreheimi, marosludasi és fehéregyházi kincstári birtokokon eladásra kerülő (500 + 2000 + 600) 3100 q. tengeri készlet értékesítése céljából, folyó hó 20-án délelőtt 9 órakor Marosludason a kincstári birtokkezelőség hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött

nyilvános árverés fog tartatni.

Felhivatnak ennél fogva versenyezni szándékozók, hogy egy koronás bélyeggel és az ajánlati ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat annál is inkább nyujtsák be fent jelzett határidőig a marosludasi kincstári birtokkezelőséghez, mert utóajánlatok és táviratok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokban az ár minden kétséget kizáró módon számokkal és betűkkel is kiírandó és egyben kijelentendő, hogy ajánlattevő a részletes árverési feltételeket, — melyek ezen felügyelőségnél és az illetékes birtokkezelőségeknél a hivatalos órák alatt betekintheők — ismeri és azoknak magát aláveti.

Mintákkal kívánatra és a beküldendő portómentesített mintacaskók ellenében az illetékes birtokkezelőségek szolgálnak.

A detreheimi tengeri készlet kívánatra az aranyos-gyéresi, a marosludasi az ottani és a fehéregyházi, a segesvári, vagy a héjjasfalvi vasuti állomásra kincstári fogatokkal fog elszállíttatni.

Segesváron, 1902. június hó 10-én.

A segesvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőség.

903.

Szivattyúk MÉRLEGEK,

minden neme házi és nyilvános célokra a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

legújabb javított rendszerű fűzős, százas és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.

Szivattyu s gépgyártási betéti társaság.

Embermérlegek, mérlegek házihasználatra. 875.

W. Garvens, Wien, I., Schwarzenbergstrasse 6. || Árjegyzék ingyen és bérmentve. I., Wallfischgasse 14.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

Kévekött aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköttőfonal. (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olesó tartalék-részek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN	Évi termelés	BUDAPEST,
igazgató.	362,000 gép.	V. ker., Váci-ut 30 sz.

MIKROSOL

a legjobb és leghathatósabb szer fagomba, falmállás, nyálka és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalomak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kiténő bizonylatok.

(869. II.)

Egyedüli gyárosai: Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC U. 11. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentősége.	317
A gödöllői állami méhészeti gazdaság. <i>Kr. F.</i>	319
Néhány szó a gyümölcsborról. <i>Kredits Ödön.</i>	320
A ligetes legelőkről. <i>Berendy Béla.</i>	321
A segesvári komlószövetkezet 1901. évi jelentése.	321

Tárca:

A mindennapi kenyérért. <i>Sienkiewicz Henrik.</i> (19).	318
--	-----

Kisebb szakközlemények

.	322
-----------	-----

Irodalmi szemle:

.	322
-----------	-----

Vegyes közlemények

.	323
-----------	-----

Hirdetések

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrássy-ut 23. szám.

Ajánl:

luczernamagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, biborheremagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli bükkönyt, szösös bükkönyt (*Vicia villosa*), továbbá raphiahánosot és rézgáliczot legelsőrendű minőségben, e legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repcét.

Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentősége.

A következő érdekes cikkelyt kaptuk a magyar gazdatársadalom egyik kiváló, közgazdasági életünkben számottevő és működő alakjától. Személyisége iránt való kötelességünknek ismertük közölni a cikket, még ha azzal teljesen egyet nem értünk is. Fontos és nagy kérdés az, amit tárgyal és annak helyes megoldásától függ mezőgazdaságunk egyik legnagyobb ágának jövő fejlődése. Éppen azért, szívesen helyet adunk a bármely oldalról jövő ellenkező véleménynek is, mert a mi érdekünk is csak az lehet, hogy tisztázzuk végre azt a kérdést, hogy magyar vagy külföldi szarvasmarhát jobb-e tenyészteni, hogy állami eszközökkel a magyar, vagy külföldi szarvasmarha tenyésztése segitendő-e elő.

Csak arra kérem azokat, akik ezekre a szerény soraimra netalán reflektálni fognak, hogy a teljes tárgyilagosságot őrizzék meg, hogy abba a kizárólag közgazdasági kérdésbe, melyet csakis számok dönthetnek el, ne vegyítsenek más elemeket, ne vegyítsék az elfogultság, előítélet, vagy hangulatok elemeit

Tisztában vagyok azzal, hogy mit tesz az, ha az »Erdélyi Gazda« vendégszeretettel veszem igénybe, mely a magyar erdélyi szarvasmarhának mindenkor erős, szinte erősen exponált hive volt. Hogy ezt a vendégszeretettel mégis igénybe veszem, annak oka az, hogy én nem exponálom magam sem az erdélyi-magyar, sem a nyugati szarvasmarhafajtákért, én egyszerűen egy kétségek közt ingadozó lélek vagyok, aki talán ez úton fogok fölvilágosítást nyerni arról a nemcsak a mezőgazdaság, de az egész magyar közgazdaság fontos kérdéséről, hogy a rendelkezésre álló eszközökkel inkább a magyar, vagy inkább a nyugati tarka marha tenyésztése fokozandó-e. S ha a magyar, mivel magyarítható meg a népnek az a meggyőződése, hogy a színes marha jobban fizet? S ha a tarkaé, miért küzdenek ellene a gyakorlat és a toll emberei?

Megvallom, figyelemmel kísértem az utolsó évtizedek ezirányú vitáit nemcsak a szaklapok hasábjain, de nagyon sokszor az életben is. Hallottam érdekes és értékes érveket a magyar szarvasmarha mellett is, nemcsak azért, mert az hazai és a tarka marha mellett is, nemcsak azért, mert az

külföldi. De tisztán még sem áll előttem a kérdés és biztosan tudom, tisztán a földmívelési kormány sem lát ebben a kérdésben, pedig a tenyésztés fejlesztésének feltételei leginkább az ő hatalmában vannak.

Ott látom a magyar szarvasmarhatartás mérlegét.

Előnyök:	Hátrányok:
igénytelenség,	lassu fejlődés,
edzettség,	gyenge tejelés,
jó egészség,	kisebb hizékonyság,
nagy igavonó képesség,	
gyorsaság.	

És ott látom a nyugati szarvasmarhatartás bilánsát is.

Előnyök:	Hátrányok:
jó tejelés,	igényesség,
jobb hizékonyság,	kényesség,
gyors fejlődés.	gümőkorra való hajlandóság.

De még mindig nem látom azt, hogy az előnyök és hátrányok összevetéséből mi lesz a végeredmény.

Kétségtelenül igaz, hogy a magyar szarvasmarha legértékesebb tulajdonsága az, hogy kitűnő igavonó jószág. Serény, erős, kitartó a magyar szarvasmarha. De hát ez a külföldön is megkívánt és megbecsült tulajdonsága az igavonó állatnak és azt látjuk, hogy a nyugati államok gazdái, de még a dunántúliak és a szászok is megvannak — és jól megvannak — az olyan szarvasmarha nélkül, mint amilyen a magyar. Ott a lovakat tenyésztik és fejlesztik arra a célra, hogy földjeiket vele megműveljék s a szarvasmarhát inkább egyéb tenyészcélokért, tejért, húsert tartják. Vagyis azt az állatot, mely kizárólag tehervonásra van predestinálva, a lovat használják igavonásra s a szarvasmarhát, mely egyéb termékeivel is ad jövedelmet, igavonásra kevésbé használják.

Kérdés: miért ne lehetne ez nálunk is így? Vegyük csak Erdélyt. Az alföldi nagy uradalmak ott szerzik be igásökor-szükségletüket a legnagyobb részben. Az erdélyi vásárokon vásárolják meg az ökröket meg a tinókat rideg állapotukban. Az erdélyi nagy- és kistenyésztők tehát a legtöbb jövedelmet úgy vélik elérhetni, ha igásjószágot produkálnak. Nem saját céljaikra, hanem eladásra. De hát ez-e valóban a leg-

Bizonyítvány! 10 év óta használt eredeti „Eclair” permetezőről

„A Szarvasmarhatenyésztésről 1892. évi beszámolóban leírtak, hogy az Eclair permetező meg, ma is ugyanolyan teljesen új, s bátran állítom, hogy vele korábban és ma is a munka képességére mégis egyetlen ideiglenes megoldásnak látszik megjelenni, s nem másnak.”
László Kalmár 1901. jún. 20.

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest V., Alkotmány-utca 31. sz.

nyereségebb fajtája a szarvasmarhatenyésztésnek? Kell, hogy gondolkozóba ejtsen mégis, hogy ha ez olyan nyereséges: miért nem tenyésztik nemcsak a nyugati gazdák, de még a nagy magyar uradalmak sem saját igásjószág-szükségletüket.

Az elmélet azt mondja, hogy egy szerves lény minden tulajdonságban egyformán tökéletes nem lehet. A magyar szarvasmarha par excellence igavonó; de ebbeli tulajdonsága pótolható a lóerővel is, míg ebbeli kitünősége következtében sem tej, sem hústermelésben kellőképpen kifejleszhető nem volt.

És ha korunk fejlődésével számot vetünk, ha a fejlettebb kulturájú országok tenyészirányát vesszük szemügyre, teljes komolysággal föl kell vetnünk azt a kérdést, hogy az igavonó állat nevelése helyett nem inkább a bőtejelő és hizékony szarvasmarhafajtákat kellene-e tenyésztenünk. Nem értem ezalatt azt, hogy mindjárt az egyoldalú produkció határaihoz, a hollandi és a shorthorn-fajtákhoz tartunk magunkat, hanem csak a piros-tarka és a borzderes svájci fajtákat gondolom.

Szinte hallom az ellenvetést: a mi extensív tenyésztési állapotaink között ezek a fajták is elvesztenék kitűnő tulajdonságaikat, a gyors fejlődést, bő tejelést, hizékonyt. De elképzelem magam elé a magyar Svájc, a Székelyföld pompás hegyi és havasi legelőit, elgondolom azt, hogy a székely ember mennyivel okosabb, ügyesebb, mint a svájci paraszt és ekkor kialakul bennem az a képzet, hogy: ha a székelynek olyan fajta szarvasmarhája lenne, mint a svájcinak, az tartaná is azt olyan jól s ha úgy tartaná, az meg is őrizné kiváló tulajdonságait.

És föltűnik előttem az a perspektíva, melyben a székely gazda szövetkezetekbe összeállva kondenzált tejet, vaját, turót, sajtot vihetne ki az ország és külföld piacaira. Mennyivel kevesebb székely gazda fogna akkor vándorbotot a kezébe!

És ne higgyük azt, hogy a hozzánk hasonlóan, vagy nálunk még jobban elmaradott országok is az extensív tenyésztésben akadályt látják a tejelő marha tartásának.

A moszkvai császári gazdasági egyesületnek kormányához intézett föliratát olvastam közelebb s ebben vázolja az orosz szarvasmarhatenyésztés mai — a mienkhez hasonló — helyzetét s azokat a módokat, melyekkel a szarvasmarhatenyésztés ott föllendíthető.

»Oroszország legtöbb vidékén« — mondja a fölirat, »a takarmányviszonyoktól függetlenül, sokkal inkább a parasztok rossz tenyésztési eljárása, tenyészanyag gyengesége és némely helyen az utóbbi évek rossz termőviszonyai következtében a paraszt jószágja kicsi, rossz tejelő és általában az elfajulás jeleit mutatja.« Tout comme chez nous. A tenyésztés javítására ható eszközökül a fölirat többek közt ezeket is mondja:

»Miután a javításnak egyik fontos tényezője, hogy annak szükségességét belásák, igyekezni kell a parasztot meggyőzni arról, hogy jószágja nagyon rossz és hogy milyen előnyök származnának rá nézve a javításból.«

A fajtákra nézve azt mondja a fölirat: »Az állomány följavításához szükséges fajtákra nézve kiinduló pont csak az lehet, hogy a fajta ne legyen egyoldaluan, egy tulajdonságra nézve kifejlődve, vagyis ne legyen se kizárólag tej-, se kizárólag hus-

fajta. Összetett tulajdonságok kellenek a kedvezőtlen általános tenyésztési viszonyok között.

És ilyenekként legjobbaknak a svájci hegyi fajtákat nevezhetjük meg: a svyzit, algaut és simmenthált. Ezt az utóbbi fajtát csaknem univerzális jószágnak tarthatjuk Oroszország minden vidékére.«

Látjuk tehát, hogy az orosz gazdasági körök szükségesnek tartják a a parasztság gyenge jószágját megjavítani és erre a célra a tej- és hústermelésre egyaránt alkalmas fajtákat ajánlják. Ott is van igavonásra predestinált hazai szarvasmarhafajta, ott is kedvezőtlenek a paraszt tenyésztési viszonyai és mégis egész más irányban akarják a tenyésztést javítani, mint nálunk.

Arra az ellenvetésre, hogy mit csinálnának a tejjel például a székely gazdák, mikor nincsenek nagy fogyasztó piacok a közelben, utalok arra, hogy orosz Szibériából 1901-ben nem kevesebb, mint 189,500 métermázsza vaját vittek ki csak Angliába.

Nekem az az impressióm, hogy a tej, vaj, sajt termelése mégis csak jobban kifizeti magát, mint az igás állat nevelése. Jobban, még ha az erdélyi viszonyokat veszem is. És erre a magyar szarvasmarha nem elég jó tejelő. Ha a kevesebb tejhozamát annak nagyobb zsirtartalmával sokszorozzuk is, még akkor is sokkal kisebb érték-számot kapunk, mint a kevésbé zsiros, de nagyobb mennyiségű tejet adó nyugati marhánál. És ezt az én impressiómat erősséggé fokozza az, hogy mindenütt ott, ahol a paraszt lát a közelben tarka marhát, megkívánja, ahol hozzájuthat, megveszi. És én hallottam egy nagyon szép értekezést a magyar marháról és utána egy paraszt gazda számadását a tarka marháról és en-

TÁRCA.

A mindennapi kenyérért.

Irtta: *Sienkiewicz Henrik.*

(19.)

III. FEJEZET.

A telepélet.

Ebben az amúgy is válságos helyzetben a babona még fokozta a borzalmat. Az ördög megjelenése után néhány nappal két erős ember az erdőbe ment és nem jött onnan többé vissza. Néhányan a túlerőltetéstől hátfájást kaptak és azután lázbetegségekké lettek. A telep-helyekért való viszálykodások harcokká fejlődtek már, melyeken vér folyt és véres sebek voltak. Aki nem jegyezte meg marháját, azt a másik el akarta venni. A zárt tábor fölözött s a kocsik a térség minden végében és sarkában állottak, hogy csak minél messzebb legyenek egymástól. Nem lehetett már tudni, kin van a jószágörizet sora s a juhok el-elveszték.

Egy azonban mind világosabb lett előttük: mieiótt a megmivelt földnek első termésü-

ket hoznák, el fognak fogyni az élelmiszer-készletek s a telepesek az éhség martalékai lesznek. Kétségbeesés fogta el az embereket. Kevesebb baltacsapás hangzott már ki az erdőből, mert fogytán volt a türelem meg a bátorság. Mindenki szívesen tovább dolgozott volna még mindig, ha csak lett volna itt valaki, a ki azt mondja: nesze, eddig a tied! De nem tudta itt senki, mi volt az övé, mi nem. Mind több és több panasz hallatszott a vezető ellen. Panaszkodtak az emberek, hogy ide vezették őket a vadonba, hogy itt menthetetlenül elpusztuljanak.

Annyira elhagyta már őket a bizalom, hogy a kinek még valami pénzecskeje csak volt, fölült a szekereire és Clarcsville-be utazott. A többség azonban olyanokból állott, a kik miután utolsó garasukat is a szerszámokba verték bele, most nem is gondolhattak a visszatérésre. Ezek kétségbeesetten tördeltek kezeiket: a végromlás előtt érezték magukat.

A baltacsapások végül egészen elnémultak és az erdő zúgott csak, mintha az embe-

rek tehetetlenségét gunyolná. „Dolgozzál két éven keresztül, hogy azután éhen pusztulj el“, ezt mondogatták egymásnak a parasztok. Az erdő pedig zúgott. mintha gunyolódna...

Egy este az öreg Vavson azt mondta leányának:

— Látom, hogy minden ember tönkre fog itt menni...

— Teljesedjék az Ur akarata! — válaszolt a lány. De hiszen megkönyörült egyszer rajtunk, most sem fog talán elhagyni.

És buzavirágkék szemeit az égnek emelte és a tűz fénykörében olyan volt, mint egy szentkép. És a chicagói legények meg a texasi vadászok, akik így látták, lelkesen szóltak:

— És mi sem fogunk elhagyni Marisát!

Ő pedig arra gondolt, hogy csak egy van, a kivel a világ végéig is elmenne és ez az egy az ő Jaskója Lipincében. Hiszen az megesküdött neki, hogy ő érte átúszza a vizet, átrepül a levegőn, végigszaladja az utakat. És most nem jön sem a vizen, sem a széllel — az az egy is elhagyta őt, a szerencsétlent...

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

gem a második győzött meg és nem az első.

Föl kell végre vetnünk azt a kérdést, hogy az állami eszközökkel nem a nyugati fajta szarvasmarhát kellene-e nálunk is, mint mindenütt másutt terjeszteni és fejleszteni. És a kérdés eldöntésénél ne legyünk sovíniszták, ne a magyar marha praetium affectionis-át, hanem használati értékét vegyük szemügyre, mert a mint a híres magyar televér és félvér lótenyésztésnél senkinek a hazafias érzését nem rontja az, hogy az tulajdonképpen angol televér és félvér, úgy a Londonba kerülő magyar vajnál is elenyésznek a megkülönböztetés, hogy az nem a magyar ősi bos primigenius terméke.

Hogy a hústermeléssel hogyan állunk, a magyar szarvasmarhánál, a nyugatiakkal összehasonlítva, arra nézve még több adatunk van. Közismert tény az, hogy a mézárós mindig jobban szereti a tarka marhát megvenni. De hát ezt nem fogadom még el döntő bizonyítéknak. Mert azt vetik ellene a magyar marha hivei, hogy a magyar ökor tovább jár járomban s csak vénebb korában lesz hizásra beállítva. Számítalan összehasonlító számítást olvastam már a magyar és nyugati marhahizlás eredményeiről. De még ez sem tudott meggyőzni arról, hogy ez, vagy amaz föltétlenül jobb. Mert itt is azt mondták, hogy egyazon viszonyok közt a magyar marha jobban kifizeti magát, mint a nyugati.

De mindézeket összevetve, az igavonást a tejelelssel és a hizékonysággal kombinálva azt a kérdést vetem föl: miért hozzák föl döntő érveléssel mindig azt, hogy egyforma tartás, takarmányozás, gondozás mellett a magyar szarvasmarhatartás a nyeresége-

sebb? Miért mondják mindig azt, hogy a mi paraszttenyésztőinknél a nyugati marha okvetlenül elkorcsosodnék, elveszítene kitünő tulajdonságait? Mert kérdem: vajjon ez az extensív és okszerűtlen tenyésztés és takarmányozás kell, hogy időtlen-időkéig uralkodjék nálunk, mikor azt látjuk, hogy még a szibériai paraszt is tejtermelésre dolgozik? Nem inkább a nép tenyésztési és takarmányozási eljárásának megváltoztatására kellene-e minden erőnket fordítani, mint-hogy fatalisztikusan belenyugosunk abba, hogy nálunk csak a magyar marhát lehet tenyészteni, még ha kevesebb haszonnal jár is az. És kérdem: nem változnék-e meg már önmagától is a paraszt tenyésztési eljárása, ha szembeszökően tapasztalná azt a kütömböséget, a mi a jó és rossz tartás közt van s a minek következményeit a magyar szarvasmarha jelenlegi tenyésztésénél alig észlelheti.

Mert amint egyszer meggyőződünk arról, hogy a magyar marha kevésbé jövedelmez, miat a nyugati marha, az állami eszközöket abban a törekvésben kell koncentrálni, hogy a jobban jövedelmező fajták terjedjenek el. Itt a zseb kérdése a legfőbb hazafias szempont.

A gödöllői állami méhészeti gazdaság*

Folyó hó 1-én a földmívelésügyi miniszter nagy közönség jelenlétében személyesen adta át rendeltetésének ezen mintagazdaságot. Öröm töltötte el a minisztert az átadásakor, azon megelégedés öröme, hogy a mai aggasztó gazdasági viszonyok között a magyar gazdaközönség, különösen pedig a kiscgazdák érdekében egy számot tevő intézményével sikra szállhatott.

Báró Ambrózy Béla az ünnepi szónok

* Targyhalmaz miatt késelt.

Szerk.

lelkessült szavakkal köszönetet mondott a miniszternek. Találónan jegyezte meg, hogy az ország egy oly intézménnyel gazdagodott, mely nemcsak a monarchiában, nemcsak Európában, hanem az egész művelt világon a méhészet terén korszakot alkot. S a mely nemcsak külső díszére, de egyuttal belső értékére is a kor magaslatán áll és hivatva van nemcsak a méhészeti tudományt terjeszteni, de a szegények érdekét is istápolni.

A gödöllői méhészeti gazdaság 42 kat. hold területen van. Ezen a területen vannak felállítva a különböző berendezésű nagyobb és kisebb méhesek, pavillonok és ducok, az intézetet vezető és a segédszemélyzet lakásai; a méhészmunkások háló és lakóhelyiségei, az időszaki kurzusok hallgatóságának internátusa, a méhészeti muzeum, a tanterem és az asztalos műhely. A terület egyik része gyümölcs és más jól mézelő-fákkal, egy kis része pedig szőlővel van beültetve. Összesen az ugyancsak a telepet díszítő fenyőerdőn kívül 17.910 drb. gyümölcs-, mézelőfa és cserje van a telepen. A méhészeti mintagazdaságba már felvették a növendékeket a méhészmunkásképző iskolába. A tanfolyam két évig tart és célja nagyobb gazdaságok és intézetek méhészetének önálló kezelésére olyan méhészmunkásokat szakszerűleg kiképezni, a kik a méhészet ügykörébe vágó összes dolgokban kiképeztetnek, természetesen gyakorlati téren és azon főszempontokra fektetve a súlyt, hogy az illetők a minél jövedelmezőbb tenyészirányt válasszák meg, hogy a lehető legnagyobb jövedelmet produkálja munkálkodásuk. A méhészkedés mellett még a mezőgazdaság más ágai-ban is nyernekt oktatást. Így a baromfi-nevelő és munkásképző iskola is közelben lévén, mellékesen esetleg munkavezetőkül erre is kiképeztetnek.

A méhtenyésztés, melyet a hetvenes évek elején egyesek s az egymásután keletkezett méhészegyletek kezdték nálunk az okszerűség követelményei szerint művelni, többé-kevésbé tökéletesített eszközeivel és szép jövedelmezőségével beigazolta közgazdasági fontosságát és életrevalóságát. A földmívelési kormány általános lendületet adandó annak az 1882-ik évben tanítására állami méhészeti

Lehetetlen, hogy Marisa nem tudott volna a telep szerencsétlen helyzetéről, de annyi mindenben körösztülment már. Isten olyan mély örvényekből kiemelte már, lelkét a szenvedések annyira megtisztították, hogy semmi sem volt képes már elrabolni az ő isteni segedelembe vetett hitét.

Egyébként arra is gondolt, hogy az az öreg ur New-Yorkban, aki megmentette őket a legnagyobb nyomoruságból, aki ide küldte őket és neki egy névjegyet adott azzal az utasítással, hogy szorongattatás idejében hozzá forduljon: az bármikor segíteni fog rajta.

A telepesek helyzete pedig minden nappal rosszabb lett. Az emberek éjjelenként elszökdöstek a sötét erdőbe s hogy ott mi történt velük, sohasem tudta meg senki. Az erdő pedig gúnyosan zúgott.

Az öreg Vavson végül belebetegedett a túlfeszített munkába. Fájtás állt a hátgerincébe. Két napig mit sem törődött vele, a harmadik napon azonban már nem birt fölkelni. Marisa kiment az erdőbe, mohát hozott, azzal vastagon behintette azt a kész házfalat, mely még a fűvön feküdt, megágyazott azon apjának és pálinkából mindenféle orvosságot főzött.

— Marisa, szólt halkán a paraszt, a halál közeledik már, hallom, mint jön felém az erdőből... Egyedül maradsz a nagy világban te szegény árva... Isten megbüntetett azért a nagy bűnért, hogy idehoztalak a tengeren túl, a romlásba. Nehéz lesz a halálom... — Atyuska, válaszolt Marisa, a jó Isten engem büntetett volna meg, ha nem követtem volna.

— Ha legalább nem kellene téged egész egyedül itt hagyni: ha csak áldásomat adhatnám rád az oltár előtt, már könnyebben hal-

nék meg... Marisa, gyermekem, menj hozzá a fekete Orlikhoz; az derék legény, nem fog elhagyni.

A fekete Orlik, ügyes texasi vadász, halotta ezt és térdre vetette magát az öreg előtt.

— Apám, szólt, add ránk áldásodat. Szeretem ezt a lányt, mint az életemet. Ősmerem az erdőt, nem hagyom őt tönkremenni.

És sólyomszemeivel fölneztet Marisára, mint egy fényes szivárványra. A lány azonban apja lábaihoz borult:

— Atyuska, ne kényszerítsen: a kinek hűséget esküdtem, azé leszek, vagy senkié.

— A kinek hűséget esküdtem, azé nem leszöl, mert azt agyonütöm. Enyém leszöl, vagy senkié! — kiáltott Orlik. Mindnyájan el fognak itt pusztulni, te is elpusztulsz, ha nem segíték rajtad.

És a fekete Orlik nem csalódott. A telep közeledett a végpusztulás felé. Eltelt megint egy hét és még egy. Az élélmiszerek fogytán voltak már, az ígás jószágot kezdték már levágni. A láz egyszerre többeket támadt meg: ezek az emberek itt a vadonban az Istent káromolták, vagy segítségéért könyörögtek. Egy vasárnap a szabad ég alatt térdre borultak mindannyian, aggok és ifjak, asszonyok és gyermekek és szivszakgatón tört elő száz lélekből, száz torokból: „Szent Isten, mindenható Isten, örökké való Isten, könyörülj rajtunk!” Az erdő elhallgatott; nem hullámozott már, nem zúgott már: csak hallgatott... Csak mikor az utolsó hangok is elszálltak, kezdett el megint zúgni, mintha fenyegetően mondta volna: itt én vagyok a király, én vagyok az ur és én vagyok a mindenható!

A fekete Orlik pedig, aki ősmerte az

erdőt, fekete szemeit felé irányozta, különösen nézett rá és hangosan így szólt:

— Am jó, akkor hát megpróbálkozunk egymással!

Az emberek egymásután ránéztek Orlikra és bizalom ébredt szívükben. Azok, akik még Texasból ősmerték, nagy bizalommal viselkedtek irányában, mert ő még ott is híres vadász volt. Paraszt volt, aki a pusztaságon elvadult és erős és izmos volt, mint egy tölgy. Ha medvevadászatra indult, senkit sem vitt magával. San Antonioban, ahol előbb élt, csudálattal mesélték, hogy mikor puskával a vállán a vadonba ment, gyakran egész hónapig kimaradt és mindannyiszor egészségesen és sértetlenül tért vissza. „Feketének” hívták — annyira megbarnította volt a nap. Azt is beszéltek róla, hogy Mexiko határán közönséges utonállóként kóborolt, ez azonban nem volt igaz. Csak rézbőrűeket vagy azoknak fejbőrét hozta haza, míg végül a falu lelkésze kiközösítéssel fenyegette meg.

Most Borovinában ő volt az egyetlen aki semmivel sem törődött és nyugodtan élte napjait. Az erdő élelmet adott neki, az erdő italt adott neki, még ruhát is az erdő adott neki. Mikor most az emberek csüggedni és menekülni kezdtek innen, ő vette kezébe a telep ügyeit és szabadon rendelkezett annál is inkább, mert a Texasból való mind vele tartottak. Azért mikor a közös könyörgés után látták azt, hogy milyen dacosan és olszántan nézett szembe az erdővel, az emberek bizalomteljesen mondták egymásnak: ő majd csak kitalál valamit!

(Folytatjuk.)

vándortanítókat nevezett ki, kik egy felügyelő vezetése alatt ma már hét kerületben tanítják az ország lakosságát a méhtenyésztésre. A fokozatosan szervezett vándortanítás ötödik évében, vagyis az 1877-ik esztendőben 6551 községben foglalkoztak az országban méhtenyésztéssel, mozgószerkezetű (keretes) kaptárakban volt 60186, közönséges köpükben (szalma- és gyékénykasok, kelencék, fatönkök) 295.373, mindössze 355.559 méhcsalád, a méhtermékek értéke kitett 292.491 frt 10 krt, korona értékben 584.982 korona és 20 fillért. Az 1900-ik évben már 12044 községben méhészkedtek, a mozgószerkezetű kaptárak száma 207.403, a közönséges köpüké 448.877, összesen 656.280 volt, a méhtermékek értéke pedig kitett 3.823.160 koronát. Részint a vándortanítói kerületeknek túlságos nagysága, melyen azonban új kerületek szervezésével és az oktató erők szaporításával törvényhozásilag részben segítve lett, leginkább pedig a közönség nagy érdeklődése ezen gazdasági ágiránt, szükségessé tették egy állami méhészeti gazdaság felállítását, mely míg egyrésztől tanfolyamaival a tanítás és a terjesztés élénken érzett hiányán segít, másrésztől méhész munkásokat képez nagyobb méhészetek számára, kísérleti telepe a méhtenyésztésnek, az okoszerű méhészkedés bemutatása mellett, a méhtermékek kezelését és feldolgozását szakszerűen gyakorolja s a jól mézelő fák és bokrok tenyésztését, úgyszintén a jól mézelő növények termelését rendszeresen űzi. Ez a gazdaság a könnyű hozzáférhetés végett, a főváros közelében, Gödöllőn, a korona uradalom gazdaságában állítottatott fel. Alapvető munkálata az 1899-ik évre esik, amely évben készült ott két épület és három méhes, bekerített felső területe pedig jól mézelő fák és bokrokkal beültetve aképpen lett intézve, hogy a méhnek a méhészkedési idény alatt mindig legyen róluk hordani valója. Az 1900. és az 1901. években az építkezés kiegészített a harmadik épülettel és hat méhessel, a befásítás pedig fokozatosan folytatottatott.

A földmivelésügyi miniszter intencióit Saárossy-Kapeller Ferenc miniszteri osztálytanácsos hajtotta vegre, a kiből a szakértelem a méhészet iránti különös előszeretettel és ritka buzgalommal párosult e mű kivitelében.

Nagyban emelte az ünnepély fényét Saárossy-Kapeller-Ferencnek a „méhészet múltjáról és jelenlegi állapotáról“ szóló és nagy szakszerűséggel és alapos tanulmányokkal megírott munkája, melyet a méhészeti gazdaság megnyitásának emlékére írt s melyből a jelenlevők között számos példányt szétosztott.

Olvasóinknak jó szolgálatot vélünk teljesíteni, midőn egy rövid pillantást teszünk a kiváló szerző érdekes munkájába. Ezen nyomon megismerhetjük, hogy mily nagy jelentőségű volt nálunk hajdan a méhészet s hogy már-már mennyire elhanyagoltuk azt s hogy mily sokat remélhetünk földmivelésügyi miniszterünk hathatós támogatásától: Saárossy-Kapeller könyvének lapozgatása közben nem egy helyen akad meg érdeklődésünk oly jelenség megörökítésén, mely azt bizonyítja, hogy a méhészet az Árpádok korában mily tekintélyes jövedelmi forrás volt. A várjobbágyok tartozmányai közt kiváló helyet foglal a méhészet... A méhtermékek királyi bevétel is képeznek... az ország különböző vidékein királyi méhesek létesülnek. Nemzeti életünk történelmi középkorában még inkább emelkedik a méhészet. Az ezzel kapcsolatos hazai ipar és kereskedelem nemzetközi jellegűt... A hazai fogyasztás a manap tapasztaltnál sokkal nagyobb... a viasz és egyéb termékek különösen a mézeskalácsosok virágzó ipara itthon és a külföldön nagy hasznára vált a hazai méhészetnek.

Példákkal illusztrálja a szerző, hogy mekkora forgalmat mozgatott az akkori méhészet: egy 1725-ben folyt pörből fenmaradt iratok igazolása szerint 82 ezer mézeskalács-csal küldte legényei egyikét egy kassai báb-

sütő vásárra... mindenütt kapva-kaptak a mézen; a törökvilág idején még igaztalan uton is: Abdi budai basa 1688-ban Kőrösre 1000, Kecskemétre 2000 akó mézszarcot vetett...

Érdekes esetet jegyzett fel szerző Apaffy Mihályné azon cselekedetében, hogy a török fogságba esett uráért a váltságdíjat mézben fizeti meg... a török és osztrák roppant sarcolással sanyargatta a magyar méhészeket és mégis elviseltük, megbirtuk azt... A forgalom óriási, alapító levelek, dekretumok, vám-szabályok, adótáblázatok stb. meggyőzően bizonyítják, hogy a méhészet rendes közjöveldmi forrásnak az alapja, adózás tárgya s hogy az e címen befolyt tekintélyes összeg a hadviselés költségeit gyakran segíti fedezni... A nagy arányú méz- és viaszszükségletet hazánk két földrajzi szélsősége az Alföld legdélibb sarka és az északi Kárpátok hegyvidékének határa közt az ország minden tájékán még ezer méter magasságban is nagy számmal tenyésztett méhtörzsök apró munkáinak képzeltetetlen sokasága milliárdjai vigan beszerezték... A mezőgazdasági rendszer más volt; a természet gazdagon változatos, folyton meg-megújuló ékessége állandóan bő legelővel bővelkedett... A nektár források kora tavasztól késő ősziig soha ki nem apadtak s erős embernek kellett lennie annak, a ki az őszkor megemelt méhköpi súlya alatt nem roskadozott.

A jobbágy földesúr, zsellér és nemes egymással versenyzett a méhtartásban; az udvarháznak épp oly dísz volt a méhes, mint urának a tisztesség — a nemesi Curia méhes nélkül úgy nem lehetett, mint paszomány nélkül a díszmagyar... beállott azonban a hanyatlás korszaka, s míg 1772-ben egyedül Erdély területén félmilliónyi méhcsaládot emlit az idevágó első statisztikai adatunk, addig ime 1850-ben már egész Magyarországon csak 225 ezer méhtörzset talál a statisztika; 1857-ben pedig már annyira kicsinyesnek tekintették méhészetünket, hogy a mezőgazdasági állapotok akkori országos számbavétele alkalomával a méhcsaládok összeírását nem tartották érdemesnek.

Hosszas fejtegetéssel és szomorú emlékek felkeltésével jarna a hanyatlás okának kutatása s azért a sok közül csak a forradalmi eseményeket emlitjük mint olyant, mely nemzeti létünk oly sok szép virágát letarolta; ám ismét felsedezik a nemzet reményének virágdisze: nem halt ki a nemzetből az élet-erő csak szunnyadt, egyedül csak a jó kertészre várt: ez a jó kertész Darányi. Az ő szavával zárjuk be a méhészet ünnepélyére szentelt sorainkat: „a milyen szorgalmat, a milyen kitartást, a milyen szívósságot, a milyen takarékoságot a méhek működésében látunk, adja Isten, hogy olyant lássunk és tapasztaljunk minden magyar embernél.“

Kr. F.

Néhány szó a gyümölcsborról.

Hazánkban oly idegenszerű a gyümölcsbor, hogy szinte előítélet fogott el magamat is önkénytelenül, a midőn először hallottam egy híres magyarországi birtokost, érdekében felszólalni.

Ez előítélet azonban megszűnt, mióta bővebben foglalkoztam mindavval, ami előnyt annak készítésre nyújt.

De nemcsak nálunk, hanem még a gyümölcsbor hazájában is sok ellensége akad e szerény, de nagyon hasznos és kiválólag keresett italnak.

Pedig hát — hogy a legrövidebb számitással éljek — egy hectoliter gyümölcsmust előállításához nem szükséges több, mint 1-25 hectoliter mustgyümölcs s a must hectoliterje 12—20 koronáért mindig értékesíthető helyben; tehát jobban fizet mindenestire, mint maga a gyümölcs, a melynek eladásánál, a haszonból az oroszlanrészt soha sem a termelő, hanem mindig a kereskedő huzza, kivált

akkor, ha a termést messze kell elszállítani s a közlekedés hiányos.

A gyümölcsmust készítésénél csak az aszalás előnyösebb; de csak akkor, ha az rendszeresen üzetik! Már pedig a rendszeres aszalás olyannyira körülményes és annyi szakértelmet kíván, miszerint köznépünknek avagy a kisgazdáknak nem is ajánlható.

A gyümölcsbor ellen a legnagyobb és leggravitálóbb ellenvetés az lenne, hogy nálunk nincs fogyasztó közönsége; azonban nagyon téves az a nézet, hogy a fogyasztó közönséget megteremtünk nem lehet; mert hiszen a munkásnép okvetlen megkívánja, hogy a vizen kívül valami itala legyen, kivált nyáron! S mentül olcsóbban kapja azt, annál szivesebben veszi. A nagy városok munkásnépe kapva-kap még az uborka levén is, a mely ilyen alakban ott elég drága pénzen értékesíthető.

A bor és sör — a mai árak mellett — oly drága, hogy azt nem győzi, de különben is, különösen nyáron, a mezei munkást mindkettő csak hevíti, a pálinka pedig, a melynek legolcsóbb borszesz és vízből álló keverékére, fájdalom, ma már annyira rászokott: még hevitőbb hatással bír, a nélkül, hogy ezen italok bármelyike egyszersmint a szomjuságot oltaná. De nem csillapítja a munkás ember szomját a víz sem, mert attól csak jzad és kimerül. Ezt a körülményt nagyon jól ismerik a szűk, fülledt pesti konyhák cselédei azért nyáron át rendszeresen iszzák a szódavizet! No lám, ezt meg lehetett szokni — s a sokkal kellemesebb ízű gyümölcsbort — ne lehetne? a mely erősíti is őket egyszersmint a mellett, hogy szomjukat — teljes mértékben oltja.

Az oly vidékeken, hol a gyümölcsbor honos: a távoli, idegen vidékekről oda szakadt mezei munkás, a legrövidebb idő alatt annyira megszokja és megkívánja ezen italt, hogy inkább képes az ételt nélkülözni, csak mustot kapjon.

Hazánkban is van már egy ilyen vidéke a Fertő tó környékén, Sopron és Mosony megyékben, hol egy-egy község lakossága évről-évre gyümölcsbort iszik.

Hogy azonban valamely vidék lakosságával megkedveltessük a gyümölcsbort, arra nézve nagyon kívánatos, hogy az helyesen készítették és kezeltessék s akkor még a legnagyobb inyenecnek is kedvenc nyári itallává lesz.

Ha egyszer egy-egy vidéken elegendő és helyesen kezelt mustot birunk előállítani, akkor az magának nemcsak a környéken, hanem a közeli nagyobb városokban is rohamosan fog tért hódítani s a termelőnek tetemes hasznot hajtand.

Alsó és Felső-Ausztriában a gyümölcsbor már ma is szép kivitelnek örvend, különféle vidékekre; ámbár — elég csodálatos módon — ott a nagyobb városokban még csekély számu a fogyasztó közönsége.

Nagy előnye a mustalma és körtefának az, hogy a késői fagyok semmit vagy legalább sokkal kevesebbet ártnak nekik, mint egyéb alma vagy körte fajnak. Másik előny az, hogy sokkal több gyümölcsöt teremnek a must fajok, mint az egyéb fák. Ha a nemes gyümölcs jól sikerül, akkor annyira alá száll árban, hogy hectoliterenként alig-alig kap meg érte a termelő 5—8 koronát s e mellett még mennyire kell ügyelnünk szedésüknél, nehogy megütődjenek vagy zúzódjanak, a mely munka ismét csak a termelő költségei növeli. A mustgyümölcsnél mindez nem fordul elő. Megrázzuk a fát, a gyümölcs lehull s október elején történvén a szüretelés, a gazdának és házépének kevés egyéb dolga akad s minden idegen segély nélkül ellátja a gyümölcs törését vagy űrlését és préselését.

Mustgyümölcs termő vidékeken alig várja a nép a gyümölcsmustot, a nyers gyümölcsöt pedig nem vagy legalább is csekély mértékben szokta élvezni. De meg is becsüli a gazda az efajta fát, míg a többi gyümölcsöt majd

hogy semmibe se veszi s a cseresnyefát még annyira sem méltatja, miszerint a varjakat elfizze ágairól.

Bebizonyított tény, hogy ugyanakkora nemes gyümölcsfával beültetett terület 2—3 év alatt sem hoz annyi hasznót, mint ugyanazon területű mustgyümölcsfa. S mily könnyű kezelés! egy férfi és egy gyermek megőröl és kiperésel egy óra alatt 2—3 hectoliter gyümölcsöt. Tény továbbá, hogy azon vidékeken, hol gyümölcsnaut van, a pálinkaivás teljesen háttérbe szorult; mily erkölcsi haszon ez!

Nem ártana csupán ezen utolsó haszna végett is beültetni mustgyümölcsfával kertjeinket s utjaink szélzetét és megkísérteni a gyümölcsbor terjesztését. **Krenedits Özőn.**

A ligetes-legelőről.

Bizonyítást nem igényel, hogy a közép- és magas hegységben rendszeresen van:

1. feltétlen erdőtalaj,
2. feltétlen legelőtalaj és
3. van fás, bokros legelő, ahol a fás képletek csoportokban váltakoznak.

Mindenhol ott, a hol a talaj szerkezete, a fekvés és egyéb körülmények feltétlenül megkövetelik s a hol a ratió is megkívánja az erdőt, ott ez szigorúan elhatárolandó és minden tudákos alakzatok nélkül az évszazados gyakorlatból következtetett szabályok szerint kezelendő.

Az *absolute legelő* talaj, mely egész kiterjedésében hivatva van jó fűvet teremni, az okszerű gazdaság érdekében elkülönítendő minden egyéb területtől s mint legelő mivellendő. Ez az a terület, mely feltétlenül belterjes gazdálkodást igényel akár a rét vagy a szántó; ha oly nagy, hogy gazdasági erőnkkel nem tudjuk célszerűen megművelni, annak az a jele, hogy nincs szükségünk akkora területre.

E kettő között van az az alakzat, mely a hegyekben a legnagyobb területet foglalja el, a hol a *fásképletek a gyeppel váltakoznak, de nemcsak hely, hanem idő tekintetében is. Ezeknek a legbékésebb egyetértésben kell egymással élni, egymás javára ha kell magokat feláldozni.*

Ha a gazdasági szükség úgy kívánja, a fűtermésre való területek ma legelőt alkotnak s egy-két évtized múlva, ha esetleg nem bizonyultak volna jónak vagy egyéb oknál fogva, ismét beerdősíttetnek.

A váltakozás a gazdaságnak csak előnyére válhatik, mert a talaj termőképességét kiválóan emeli. Leghelyesebb, mert a legtermészetesebb.

Nem legészszerűbb-e, ha vízpartok mentén, köves oldalakon, száraz s a szélnek kitett gerinceken fás bokros képleteket nevelünk; míg az üde és a fák, valamint a bokrok által védett területeken, a gazdálkodásunkhoz nélkülözhetetlen állattenyésztés céljaira fűvet vagy takarmányt termesztünk. Ezeknek egymást kölcsönösen kell támogatniuk.

Ez az alakzat a jövőnek gazdasági képe, mely bár mérsékeltlen, de még a feltétlen legelőtalajon is a legokosabb gazdálkodást biztosítja, mert megvédi a talajt a kiszáradás ellen.

Mintegy másfél évtized óta figyelem meg, hogy tulajdonképpen nem a nap *heve* az, a mi a növényt a földeken, a fűvet a réteken és legelőkön kiszáradítja, hanem a *szél* az legelső sorban, a mi ezeknek az organikus lényeknek a vesztét okozza. A nap sugarai csak másod sorban járulnak hozzá.

Figyeljünk meg az afföldünket, itt gyakran tartós szelek alkalmával akkor is kiszárad a fű tavaszkor, a midőn a nap sugarai még nem érik azt függőlegesen; ha megszűnnek a szelek, egy-két esős nap után, bármily melegen is süt a nap, újra kizöldel a gyepp.

Fasorok mentén, erdők szélén, a hol a szél ereje megtörik, üdebb a talaj, vitorább a növényélet, mint a szélnek állandóan kitett helyeken.

Igy van ez a hegyekben is, sőt itt a

növényélet még többet szenved, mert a szeleknek iránya gyakrabban változik

Volt alkalmam Svájcban a Rhône völgyében mintegy 30° R. mellett, tehát oly borzasztó hőségben, hogy midőn az eléggé meredek hegyoldalokon 1200 m. tengerszín feletti magasságban lihegve kapaszkodtam a mész sziklákon, melyekről a nap borzasztó heve úgy verődött vissza, hogy az Isten melege majd meg vett, tapasztalni azt, hogy a fák, bokrok által a széltől védett helyeken a jól kezelt legelőkön a gyepp szép üde zöld volt, míg a szél által nem védett más területeken, ha azokat vizerek is szelték át a talajt s ezzel együtt a fűvet is szemlátomást szárították, pusztították a szél. Ha kiszáradt, letöri, messze elhordja s a nép azt hiszi, a jószág legelte le.

Láthatjuk ezt az életben lépten-nyomon, hogy szeles időben a talaj is jobban kiszárad s attól a növényélet éltető erejének egyik nélkülözhetetlen kelléke a nedvesség gyorsabban megvonatik. *Mindenhol, ott, a hol a növénynek a szél ellen állandó küzdelmet kell folytatni, ott az degenerálódik.*

Mi ebből a tanulság?

Az, hogy kövessük a természet utmutatását és védjük a legelőt a kiszáradás ellen.

A facsoportok védik a talajt az elkopárosodás, a fűvet a kiszáradás ellen s elősegítik a harmat képződését s üdítőleg hatnak a környezetre. A szél sorvasztó hatása ellen megvédett mezőgazdasági birtokok hozama 20—30%-kal nagyobb, mint a szélnek kitett földeké.

Ezt az állapotot a leggazdaságosabban úgy érhetjük el, ha a hasznosat a célszerűvel kapcsolatba hozzuk és a hol a terepviszonyok megengedik, ott tetszés szerint, ahol pedig a fekvés, a talaj szerkezete már bizonyos irányt szabnak elő, ott ezeken a helyeken s lehetőleg a szárító szelek irányára merőlegesen telepítsünk facsoportokat.

Igy képzeitem ezt réges régen s hirdetem is mindenfelé a merre megfordultam, hogy a legelő emez ideális kópeinek híveket szerezzek.

Csekély kiterjedésű és sík földön levő legelőn, a hol a veszélyes (uralkodó) szél felőli határon és körülbelül a legelő közepén a szél irányára merőleges szélifogó ültetendő. Nyilvánvaló, hogy a birtok előnyére szolgál, ha a hatás köröskörül vagy legalább is a háborításnak kitett helyeken is be van ültetve fasorral.

Ha sík vagy hullámos területű, de már nagyobb kiterjedésű legelőnk van, úgy ily helyen a szélfogókat kulisszaszerűen lehet alkalmazni s ezek egyszerűen határát képezhetik a fordulóknak, melyek avégből képezendők, hogy azok a legelőt két vagy több részre osszák be, a mely részek a fűtermés elősegítése céljából időnként pihentetnek. A delelők beárnyékolása csakis kellemes hatással lehet az emésztve pihenő állatokra.

Ha pedig nagyobb kiterjedésű hegyvidéki legelőről van szó, a hol már a terepviszonyok különféleségével kell számolni; a facsoportok itt is a veszélyes szél irányára merőleges hosszukiterjedésben telepítendő mindenhol ott, a hol az a talaj szerkezeténél fogva indokolt, mert így gyakorolnak a talajra termékenyítő hatást. Ügyelvé arra, hogy a fanem is megfelelően választassék meg. Befásítandók vagy legalább is körülültetendők a legelőn előforduló kisebb köves, sziklás részek. A forrásokra is jótékony hatással vannak a fák.

Annak meghatározására, hogy az erdőfoltos helyek és a gyeppes terület egymáshoz mily viszonyba álljanak, erre befolyást gyakorolnak a talaj, az egyéji viszonyok, a legelő- és faszükséglet.

A részletekre nevezetesen a ligetes-legelők berendezésére, hozam szabályozására, kihasználására, felújítására és a telepítendő fanemekre, továbbá arra, hogy a facsoportokat miképp és hol kell létesíteni, kezelni, azokat megővni, valamint ennek az alakzatnak közgaz-

dasági és pénzügyi előnyeire ez alkalommal nem terjeszkedhetem ki, mert az egymagában véve mint terjedelmes anyag ezen értekezés határát meghaladja, jelenleg csakis az eszmének rövid vázlatát akartam adni gyarló rajzokban, melyekből az, a ki akarja, megérti, hogy mit kívánok mondani.

Ez a legelő gazdasági képe, ennek elérésére kell törekedniünk, mely a hegyvidék boldogulásának kérdése és a Székelyföld létfeltétele, a hol a legelőgazdasági kérdésnek más gyakorlati megoldása nem képzeltető.

Ez a nehéz viszonyok között levő mezőgazdaságnak egyik kibontakozási kérdése, de egyszerűen biztosítja az erdőgazdaságnak azt a területet, a hol okszerűen erdő nevelendő.

Saját magok ellen vétnek a birtokosok, ha azt elérni nem iparkodnak.

Nevezük bárminek, az mellékes, csak az alakzat legyen elterve. Nevezhetjük lomhos, berkes, árnyas, ligetes, védett vagy erdőfoltos legelőnek, az nem változtat a dolgon; de minthogy ez a gazdasági alakzat minálunk még új s az irodalmilag tárgyalva nem volt, azt *csakis újonnan képezendő szóval nevezhetjük el.* Annál is inkább, mert a „legelő-erdő” szóképzés nyelvtanilag sem szerencsés alkotás és mert az a magyarnyelv sajátosságának sem felel meg.

Berendy Béla.

A segesvári komlószövetkezet 1901. évi jelentése.

A letelt 1901. év a komlótermelés szempontjából nem volt normális. A mily szépen mutatkoztak mindenfelé tavasszal a komlószok, éppen olyan váratlanul állott be visszaesésük a gyors időváltozás, a hideg éjszék és csaknem mindenütt fellépő betegségek u. m. lisztharmat, fekete rozsda és rézűszög folytán, a mely betegségek más évekhez képest még a toboz képződés időszakában is nagyobb mértékben jelentkeztek. A hideg nedves időjárást követő igen meleg nappalok időszakában az éjszék szintén hűvösek voltak s ez a komló betegségeit szintén elősegítette.

A komló ültetvények nálunk és Ausztriában augusztus hónap kezdetéig csak közepes eredménnyel bíztattak, míg Németország, Belgium, Angolország és Amerika ugyanakkor sikertelen év előtt állottak.

Augusztus kezdetén azonban a helyzet egészen megváltozott, a komló mindenütt oly szép fejlődésnek indult a beállott kedvező időjárás hatására, hogy még ott is, a hol termést alig vártak, mint Német- és Angolország, valamint Belgium és Amerikában negyed, harmad sőt fél termést is nyerhettek, míg Magyarország jó közép termést, Ausztria megközelítően teljes termést és Csehország még teljesebb termést ért el.

A komlótermés ilyen alakulatai mellett június és július hónapokban joggal számíthatunk magas komló árakra.

Ezen reményünket augusztus folyamán szintén fenntarthattuk, sőt mivel Németországból a komlótermés teljes sikertelenségéről érkeztek hírek még szeptember hó folyamán sem voltunk hajlandók a komló kereskedők gyenge ár kínálatát elfogadni.

A megváltozott helyzetről és különösen Csehországnak a rendest kétszeresen is felülmúló terméséről senki sem akart tudomást venni, a míg csak a komlónak világszerte bekövetkezett javulása október hóban beigazosítást nem nyert.

Komlótermelőink a helyzet változása folytán október közepétől kezdődőleg árköveteléseikkel ép oly engedékenyek lettek, mint a mely hajthatatlannak voltak addig és így a Nürnberg, Saaz, Auscha, Prága, Linz, Cannstadt és más helyekről érkezett komlókereskedők komlótermésünket olcsón összevásárolhatták és elszállíthatták.

Komlótermésünk összevásárlásában ezáltal is elénk vettek részt nemcsak az erdélyi részi sörgyarak, melyek már rendszeres vevőink, hanem többben a Királyhagón tulak közül, ami remélt tanulmányt képezi, hogy komlónk a beltöldei sörgyarak igényeinek teljesen megfeleljen, a minthogy az erdélyi sörgyara annak szintén megfelel.

A komló értékesítés és komlóüzlet rendkívüli viszonyai mellett a letelt évben fokozott mértékben jutott érvényre, hogy mennyire hátrányos, ha a termelő nem fordít kellő figyelmet komlója gondos szedése, jó válogatása, szárítása, csomagolása, illetőleg zsákolása és eladásig való kezelésére. Azokat a tanácsokat és utbaigazításokat, melyben szövetkezetünk főleg a kis termelőket részesítette, nem vétetnek még eléggé figyelembe, holott nemcsak a jobb ár, de komlónk jó hírneve érdekében az fölülte kívánatos volna, mert csak leggondosabb kezeléssel érhetjük el, hogy a sörgyárak fokozottabb mértékben vásároljanak közvetlenül a termelőtől.

Közös érdeke szövetkezetünk minden tagjának és az ország minden komlótermelőjének, hogy a termeléstől az eladásig alkalmazott gondos kezeléssel minél finomabb árut állítsunk elé s ezzel komlónk jó hírnevét megállapítsuk, a mi az erdélyi komlónak saját nevével való forgalomba hozatalát lehetővé tenné és véget vetne annak, hogy komlónk idegen zászló alatt vitessék a világba s a sörgyáros is csak dugva merje vásárolni.

Kívánatos volna továbbá komlótermelésünk érdekében, hogy a komló vasuti szállítási díja mérsékeltesse, illetőleg a komlónak az erdélyrészi vármegyékben Ausztria és Németországba való szállításához díj kedvezmények engedélyeztessenek. Ez a díj mérséklés a Németország felől fenyegető vámemelés ellenében is alkalmas védelmi eszközül szolgálhatna. Szövetkezetünk sikeres működésének mellőzhetlen feltételét képezi, hogy a segesvári vasuti állomáson a komlóságok tartása, a komló beraktározása, elszállításig való kezelése és a szállítások lebonyolítása céljára állandó rakári helyiség építtessék. E raktár képezné szövetkezetünk azon legfontosabb szervét, mely a termelőt a fogyasztóval közvetlen érintkezésbe hozná, s a termelőknek alkalmul szolgálna, az eddig mindig nélkülözött összehasonlítások után sokat érő tapasztalások szerzésére a komló értékének helyesebb megbecsülésére. Ebben a komló raktárban valóban továbbá a komlódíjazások is megtarthatók.

A letelt év folyamán szövetkezetünk négy ülést tartott.

Szövetkezetünk a m. kir. földmivelségi miniszteriumhoz fölterjesztett módosított alapszabályai mindezeideig nem érkeztek vissza. Hasonló képen nem intéztettek el mindezeideig szövetkezetünk további kérelmei vasuti szállítási kedvezmény engedélyezése és komló raktár építése iránt.

A m. kir. földmivelségi miniszter urhoz felterjesztett kérelmünk, hogy komlónk följavítása céljából a híres goldbahi völgyből saázi komlódugványokat szétosztásra díjtalanul adományozni kegyeskedjék, sajnosan nemleges értelemben intéztett el.

Nem teljesithette továbbá a m. kir. földmivelségi miniszter ur azon kérésünket sem, hogy komlóságunk megtartásához az évi szokásos 1200 korona segélyt folyósítsa, mivel az erdélyi komló ugyanczen évi értékesítési céljára már annál nagyobb összeget az itteni megyei alispáni hivatal rendelkezésére bocsátott.

Ezen segélyösszeg felhasználása bár nem bízott közvetlenül szövetkezetünkre, a szövetkezet befolyása annál mégis megfelelőleg érvényesülhetett, amennyiben a felhasználással megbízottak valamennyien kiváló tagjai szövetkezetünknek és hasonlóképen kiváló tagja Teutsch B. János — a kit az állami segély felhasználásra kijelölt bizottság azzal bizott meg, hogy az erdélyi komló termék értékesítéséhez Ausztriában és Németországban kedvezőbb összeköttetéseket keressen, jóllehet a célt a komlóértékesítés általánosan súlyos viszonyai mellett elérni nem sikerült.

Mindeme körülmények közt önként érthetőleg szövetkezetünk a letelt év folyamán nem mutathat fel nagyobb sikereket, noha annak elérésén szövetkezetünk a lehetőséghez képest buzgólkodott.

Igy komlótermésük mindenkor állapotának a bel és külföldön való ismertetése, a külföldi komlótermés kiállításoknak belföldön való ismertetése, a komló piac különböző mozzanatainak ismertetése, a komló termelők és vevők közt összeköttetések létrehozása, Ábrahám Lajos a szövetkezet ügyvezetőjének dél Németország és Ausztriában

tett több heti tanulmányutja és ez alkalommal szerzett tapasztalatainak kimerítő ismertetése mintegy négyszáz ügy elintézését tette szükségessé.

Hozzávéve ehhez mintegy 350 levelezőlapot, piac és árjelentést, táviratot és körölvényt; szövetkezetünk írásbeli teendői nagyobb arányokban mutatkoznak.

Részvett szövetkezetünk kiküldöttje után az Erdélyi Gazdasági Egyesület által a komlóértékesítés ügyének megbeszélése céljából Kolozsvárt tartott értekezleten, a hol e fontos és életbevágó kérdés minél sikeresebb megoldását igyekezett előmozdítani.

Sajnosan kell még említést tenni arról, hogy szövetkezetünk üdvös céljainak elérhetését több oldalról azzal akadályozzák és nehezítik, hogy a szövetkezet tagjai közt az egyetértés megbontásával az erdélyi komló eddigi piacát a segesvári komlóságért gyengíteni és Segesvárról elterelni igyekeznek.

Mint hogy az ország komló termelésének legnagyobb központja Segesvár és a komlóságok e körülménynél fogva bir itt létalappal, mely mintegy önmagától képződött, a jelzett ellentétes törekvéseket figyelmen kívül is hagyhattuk volna. Ha ezt nem tesszük, úgy az csak azért történik, hogy komló szövetkezetünk tagjait az összetartás ápolására és Segesváron minél életképebb komló piac létesítésére fölkérjük.

Segesvári komlóság szövetkezet Segesvárt-Erdélyben.

Ábrahám Lajos,
ügyvezető igazgató.

Béldi László,
elnök.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A sertésvész elleni védő ojtások.** Az orvosi tudomány erőteljes és helyes irányban való fejlődésének legkézzelfoghatóbb bizonyítékát a sűrűterápiában találjuk, mely immár három irányban szolgál alapul a fertőző betegségek elleni küzdelemben. A tuberkulin és mallein mint diagnostikus szerek, a sertésorbánc és lépene ellen mint védő sűrűanyagok a veszélyesség ellen mint gyógyító szerek szolgálnak ezek az új rendszeren alapuló eljárások.

Mikor a sertésvész nálunk is fellépett, az első gondolata minden szakembernek az volt, hogy itt más nem segít mint az ojtások. Persze ezek a vélemények és óhajok ad notám sertésorbánc keletkeztek. Meg is indult a védő ojtásoknak özöne, mely dacára a rossz vagy legalább is kétes eredményeknek évekig tartotta magát és a kormány áldozatkész támogatása mellett bizonyos rendszerességgel folytatott mindaddig, amíg annak eredménytelensége teljesen be nem bizonyosodott.

Ezzel azonban a szaktudósok feladata nem ért véget, sőt mondhatnánk, hogy tulajdonképen csak itt kezdődött az ő munkásságuk.

Semmikép sem mondunk nagyot azzal, hogy a kontinensen levő bakteriologusok kivétel nélkül foglalkoztak ezzel a kérdéssel és igen sokan megpróbálták a sertésvész elleni sűrűanyag előállítását.

Annai tehát bizonyos, hogy a kísérletek ez irányban folytak és maig is folynak. Egy-egy biztató, kecsgetető eredmény híre át fut időnkint a szaklapok és folyóiratok hasábjain, meg meg nyitván lelkünkben a reményt, hogy hátha mégis sikerül?!

Most, mint biztos forrásból értesülünk, egyik németországi bakteriologiai intézetben sikerült olyan sűrűanyag előállítani, mely egyrészt diagnostikus, másrészt védő és végül gyógyító célokra is alkalmas.

Hazánkban most kezdbödni ezzel a sűrűanyaggal az ojtási kísérletek, mi magunk is kipróbáljuk ezt a szert, mely ha jónak bizonyul, nagy áldás lesz gazdaközönségünkre és sertés tenyésztésünk vissza nyeri régi jelentőségét.

A kísérletek befejeztével kimerítően tájékoztatjuk olvasóinkat.

Tönkre megy-e az embrió a baromfi-tojásban menydörgés, ágyudörgés vagy ehhez

hasonló rázkódtatásra. Midőn Magyarországon a vasutakat építeni kezdték, igen sok ellenségeskedést kellett legyőzni; mert népünknek mindenféle osztálya, körmönfontnál körmönfontabb érveket tudott ellenünk felhozni.

Igy például, a midőn a pest-váci vonalszakaszt tovább kezdték kiépíteni Érsekújvár felé, Párkányánál ki akarták vinni a vágányokat egészen a Duna partjára, hogy ott egyrészt átrakodó állomást létesítsenek, másrészt pedig, hogy az átellenben fekvő Esztergom városának közönsége, minél közelebb érje a pályaudvart. Azonban a jó szándéknak legelőbb is az esztergomi primáciális hivatal gördített ellenébe akadályt azon okból, mert szeriute a vasut a rossz erkölcsöket fogja terjeszteni, azért csak essék a pályaudvar minél messzebb a községtől.

De maga a község is azt óhajtotta, hogy minél messzebb legyenek a sinek a házaktól, mert öreg javas és nem javas asszonyok kitalálták, miként a vonat rázkódtatása azt fogja okozni, hogy a tojások ezentúl a faluban nem kelnek ki.

Ma is azt tartják, még faluhelyen, hogy az olyan kamra közelében, a melyben kotlós ül, nem szabad fát vágni, a falba szeget verni s Isten mentsen az ajtóbecsapástól. Erősen hiszik azt is, hogy a menydörgés és ágyudörgés egyenesen megöli a tojásban az életet.

Mindez babona és minden való alapot nélkülöz teljesen; a mi mellett az bizonyít leginkább, hogy mindenféle dunai gőzösön szokás galambokat tenyészteni és kotlósokat ültetni, már pedig annak a talajnak, a melyiken az ilyen tojások egész rendszeresen kikelnek, minden porcikája rázkódik, gyakran napok hosszán át, a gépnek és kerekeknek zakatolása folytán.

K. ö.

IRODALMI SZEMLE.

„**A legeltetés kérdése**“ címen Berendy Béla m. kir. erdőmester figyelemreméltó közgazdasági tanulmányt irt és bocsájtott közre. A tanulmány tárgya a legelők képzése, a jelenlegi „legelő-erdőknek“ megszüntetése és — a szerző szavaival élve — „a jövő gazdalkodás ideális alakzatának“, a *ligetes-legelőknék* alakítása, mely utóbbi részt lapunk mai számában bemutatjuk olvasóinknak. Az egész dolgozat tapasztalt, a dolgok mélyéig hatoló szakember tudásával van megírva. Folytatása ez annak a kis röpiratnak, melyet „legeltetés és havasgazdalkodás“ címen 1901 ben bocsájtott közre a szerző. Mint amaz, úgy ez is sok megszivlelendő és követendő tételt állít föl és azoknak alkalmazását a gyakorlati gazdalkodással szoros kapcsolatba hozva és példákkal meg illusztrációkkal megerősítve, a legelőgazdalkodás által érdekelt minden gazdának érdekes és hasznos lehet. A dolgozat kapható ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében, ára 1 K. 20 fillér.

„**Ehezve a világ körül**“ a címe annak a kis könyvnek, mely egy kalandos vállalkozásból Amerikába kiutazott ifjunak kinszenvedéseit írja le és Kolozsvárt jelent meg csinos kiállításban. *Richtzeit* Arthur a szerző, a ki saját tapasztalatai alapján különösen az „Amerikáról és az amerikaiakról“ szóló fejezetben élénk tárja azt a sorsot, a mely a hirtelen meggazdagodási vágy és lelkiismeretlen ügynökök által Amerikába terelt szerencsétlenekre a legtöbb esetben vár. Élénk állítja a nagy amerikai csuda-városnak, New-Yorknak óriási fejlődését, de leírja azt is, hogy mi mindent kell az Amerikába kívándorlottaknak szenvedniük, a míg csak a kényerüket megtudják keresni, hogy hányan pusztulnak, züllenek ott el övéiktől elhagyatva, az amerikaiak által észre sem véve. Igaza van szerzőnek, hogy a kívándorlási ágensek csalogató szavainak ellensúlyozására a valót föltáró írásokkal kellene a népet az amerikai viszonyokról fölvilágosítani.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **A székelykormánybiztos válasza az Erdélyi Gazd. Egylethez.** Sándor János főispán, miniszteri megbízott, az E. G. E.-nek hozzá intézett üdvözlő átiratára a következő megleghangu levélben válaszolt:

Székelyföldi miniszteri megbízott.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek

Kolozsvárt.

A székely földmivelőnép gazdasági felsegítésére indítandó állami actio vezetésével való megbízatásom alkalmából f. évi május hó 12-ről 288/II—44. sz. alatt küldött meleg üdvözlőért és támogatásának szives felajánlásáért fogadja a t. egyesület hálás köszönetemet. Ismerve azon sikerekben gazdag, áldásos tevékenységet, melyet a t. egyesület az erdélyrészi s benne a székelyföldi gazdasági viszonyok javítása, emelése körül eddig is kifejtett: nemcsak, hogy örömmel fogadom, de szives engedelmevel gyakran kérni is fogom az egyesületnek gazdag tapasztalatokon alapuló jóakaró tanácsait és keresni minden alkalmat az egyetértő közreműködésre.

Fogadja a t. egyesület ismételt köszönetemnek és mély tiszteletemnek kifejezését, melylyel vagyok

Marosvásárhelyt, 1902. június hó 1.

Öszinte híve

Sándor János, s. k.

— **Kiküldetések.** A földmivelésügyi miniszter *Dorner* Bélát, a földmivelésügyi miniszteriumba beosztott gazdasági intézőt, a németországi és dániai állatértékesítési viszonyok tanulmányozására; *Keller* Gyula, földmivelési miniszteriumba beosztott gazdasági tanintézeti tanárt a Bosznia, Hercegovina és dalmáciai mezőgazdasági viszonyok tanulmányozására; *Szomjas* Lajos miniszteri titkárát és *Szilgy* Tamás állattenyésztési felügyelőt a mannheimi mezőgazdasági kiállítás tanulmányozására ki küldötte.

— **A Festetits szobor leleplezése.** Keszthelyen e hó 8-án leplezték le Gr. *Festetits* Györgynek a szobrát. *Festetits* alapította 1797-ban az egész Európában első keszthelyi felsőbb gazdasági tanintézetet. Akkora hazafias áldozat volt e tény, a minőt azóta igen keveset látott nemzetünk s mely a legnagyobb és legtartósabb kegyeletre méltó.

A szobor eszméjét 1897-ben, az akkor tartott 100 éves évforduló ünnepélyén, *Darányi* Ignác földmivelési miniszter vétette fel s ma, öt év után már áll a szép szobor, mely minden időknek hirdetni fogja a magyar hazafiui nagyság dicsőségét.

Az ünnepély a legnagyobb érdeklődés mellett, több ezerre tehető vendég jelenlétében, 8-án délelőtt folyt le az Andrássy téren, hol a szép szobor felállítva van.

Az ünnepség a keszthelyi ifjuság vegyes énekkarával kezdődött a kik a *Szózat*-ot adták elő.

Ezután *Desszoffy* Aurél gróf, a szoborbizottság elnöke beszélt *Festetits* György érdemeiről, a melyekért ime szobrot emel emlékének a nemzet. Üdvözölte végül *Darányi*

Ignác minisztert, a kiből a kegyeletet szép eszme megfogalmazott.

Darányi Ignác miniszter mondott ezután *Festetits* dicsőítő emlékbeszédet. Ünnepelte a nagy ujitót, aki olyan iskolát emelt egy századdal ezelőtt, a minő a külföldön sem volt akkoriban. Szép képet festett arról a történelmi szántásról, a mikor *József* Nádor eresztette ekéjét Keszthely határának kövér földjébe, az ekevonó ökröket *Festetits* György gróf hajtotta. Beszédét így fejezte be: Emberben csak az az igazi nagyság, aki kortársaira hat, aki példát ad az utódoknak; de a hatás nemcsak fölfelé terjedjen, hanem lefelé is, a nép nagyobb és szélesebb rétegeire, mint a hogy látjuk a fánál, a mely koronás lombot nevel és ugyanakkor mélyen ereszti gyökerét az anyaföldbe. Végül a miniszter intett, a szoborról lehullott a lepel, s az ünneplő közönség előtt állott a tizennyolcadik század utolsó évtizedeinek öltönyében *Festetits* György gróf.

A szobor, a mely a nagy épületek keretében kissé kicsinynek tűnik föl, *Festetits* gróftól fiatalon, magyar öltözetben, prémes dolmányban, sujtásos nadrággal ábrázolja. Arca borotvált. Kócsagos kalpagját balkezeében tartja, jobbájjal pedig mintha intene valamerre. A talapzatot a földmivelést példázó domborművű amorett csoportozatok ékesítik.

A szobor leplének lehullásakor az óriási közönség percekig tartó lelkes éljenzésbe tört ki s azután a testületek lerakták kgszoruikat, melyek teljesen befödtek a szobor talapzatát és környékét.

Délután 2 órakor a Belaton partján levő »Hullám« szálloda terraszán 300 teritékü lakomához ült az ünneplő sokaság.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet képviselőiben az ünnepélyen *Dr. Szentkirályi* Ákos ig. vál. tag és *Tokaji* László titkár vettek részt.

— **A segesvári komlószövetkezet gyűlése.** Folyó hó 9-én tartotta meg a segesvári komlószövetkezet igazgatósági gyűlését és közgyűlést Segesvárt, a vármegyeház kis termében. A gyűlésen *dr. Béli László* Nagy-Küküllő vármegye főispánja és a szövetkezet elnöke elnökölt és részt vettek azokon *Somogyi* István alispán, *Bartók* Géza a földmivelésügyi kormány részéről, *Somogyi* Albert és *Eber* Ernő az E. G. E. képviselőiben, *Csérer* Lajos komlótermelési tanár, *Szász* István állattenyésztési felügyelő és számos komlótermelő.

A közgyűlés tárgysorozata alapján tudomásul vették a szövetkezet múlt évi működéséről szóló — jelen számunkban közzölt — jelentést és az előterjesztett számadásokat. A komlóértékesítés teendői során a közgyűlés elhatározta, 1. hogy *állandó, a célnak megfelelő komlóraktárt épített* s arra a földmivelésügyi minisztertől is kér segílyt. 2. Küldöttség útján való kérését határozta el annak, hogy a komlónak a vasúti szállítási díjtételei leszálittassanak. 3. A segesvári komlóvásárt az idén is rendezi. 4. A kormánytól a tagok részére nagyobb mennyiségű komló dugványt eszközöl ki. 5. A komlótermés viszonyokról és árakról a következő évadban is értesíteni fogja a tagokat. 6. Hozzájárul és hasonló értelmű fölterjesztéssel támogatja az E. G. E. februári értekezletének határozatait.

Az indítványok során elfogadta a közgyűlés az E. G. E. kiküldöttjének azt az indítványát, hogy a szövetkezet lépjen be és tagját is belépésre buzdítsa a „Vidéki Sörözők Egyesületébe”, mely akkor komlóter-

melők és sörözők egyesületévé alakulna át és hivatalos közlönyében is a komlótermelők és sörözők érdekeit szolgálja. Rámutattak a közgyűlésen a komlóértékesítés nehézségeire és arra a szükségességre, hogy a szövetkezzel kapcsolatban valamely pénzügyintézet lenne és konstatálható volt az, hogy a szövetkezet mindenben igyekszik céljának megfelelni és a komlótermesztés föllendítésére hatni. Hogy ez mindenben és egészen nem sikerült, annak oka nagy részben az, hogy a termelők nem támogatják annyira, amennyire nemcsak a szövetkezet, de a saját maguk érdeke első sorban megkíváná.

— **A székelykongresszus** rendező-bizottsága folyó hó 5-én délután *Bedő* Albert elnöke alatt ülést tartott, a melyen a kongresszus helyéül *Tusnádot* jelölte ki A kongresszus idejére nézve pedig elhatározták, hogy augusztus 20—27-terjedő időben a magyarországi tagok Marosvásárhelyről, Székely-Udvarhelyről és Seps-i Szent-Györgyről kiindulva beutazzák a Székelyföldet — maga a kongresszus 28-tól 31-ig terjedő időben lesz. A tanulmányut előkészítésére fölkéri a kiinduló pontokon szervezendő helyi bizottságokat. Ezután előterjesztették a kongresszus öt szakosztályának tervezetét és előadónak névsorát, melyet a bizottság hosszabb vita után elfogadott. Az előadói javaslatoz előzetes felülbírálására szűkebb körű bizottságot küldtek ki. A határozati javaslatoz a kongresszust megelőzőleg kinyomatnak, az előadások pedig egész terjedelmükben bele kerülnek a kongresszus jegyzőkönyvébe. Kijelölte azután a bizottság a kongresszusra meghívandó testületeket és közintézeteket. Képviseltetésre fel fogják kérni a kormányt: az egyes szakminisztereket s a külügyminisztert. Elhatározták ezen kívül, hogy a hétfalusi csángók képviselőit a hétfalusi szolgabíró s a brassói főispánt kéri fel. Végül a rendezés körül telméről kérdéseket beszélte meg a bizottság.

— **A Gazdák Biztosító Szövetkezete** megkezdte a kerületi vezérigazgatók felállítását és legelsőnek *Ozmics* Gézát nevezte ki pozsonyi vezérképviselővé. A pozsonyi képviselőlet után az aradi, temesvári, dévai kerületeket szervezik.

— **Pályázati hirdetés.** A göllői állami méhészeti gazdaságban folyó évi július hónapban néptanítók, augusztus havában pedig lelkészek számára négy-négy hétig tartó két méhészeti tanfolyam fog tartatni, melyekre az országnak különböző részéből 20—20 hallgató lesz felvéve. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás okmánybélyeggel ellátott folyamodványukat, melyekben a tanfolyamra történő fölvételüket kérik, a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve az illetékes kir. tanfelügyelőségük, illetve felettes hatóságuk útján folyó évi június hó 25-ig, illetve július hó 20-ig a kir. méhészeti felügyelőséghez (Budapest I. ker. Krisztina körút 91. szám) nyujtsák be. A tanfolyamra felvettek a gazdaságban ingyen ellátásban (élelmezés és lakás) részesülnek. A hallgatók kötelesek magukat az intézet szabályzatában megállapított ügyrendnek alávetni és a méhészeti gazdaság vezetőjének utmutatását és rendelkezéseit szoroson követni *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

— **A hegyvidéki nép érdekében.** Kazy Józsefnek, a hegyvidéki kirendeltség vezetőjének előterjesztésére Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter július elsejétől a Podhornig határában a Latorczán átvezető közúti hid vármját megszüntette. Az intézkedés nagy örömet keltett az érdekelt helyen, mert súlyos terhet vesz le a hegyvidéki nép vállairól. A Latorcza völgyi községek állattenyésztő lakóinak ez egyetlen átjárója s a hidvám régi fölpanaszolt hátrány volt.

— **Tiszteletdíjak a pozsonyi kiállításon.** A pozsonyi II. országos mezőgazdasági kiállításra több értékes tiszteletdíjat tűzött ki az igazgatóság. E díjakhoz újabban József főherczeg és József Agost íg. járultak hozzá.

— **Baromfi telep Dicsőszentmártonban.** Sándor János főispán fáradhatatlan tevékenységének s erélyének sikerült kivívni, hogy az állam 1000 korona értékű baromfit ingyenesen adományozott a kis-küküllői gazdasági egylet részére. Ezek elhelyezésére építette a gazdasági egylet azt az izletes csinos és praktikus villaszerű baromfi házat, mely a gazdasági kert és faiskolának most egyik díszét képezi s melyet a városi és vidéki közönség tapasztalatok szerzése céljából nagyérdek lődéssel látogat.

— **A borvizsgálati díjak és költségek fedezése.** A földmivelségi miniszter az 1893. évi XXIII. törvényzikk végrehajtása folytán felmerülő borvizsgálati díjak és egyéb eljárási költségek fedezése tárgyában körrendeletet intézett a vármegyei városi törvényhatóságokhoz, valamint Budapest főkapitányához, mely rendelet a hivatalos lapban jelent meg. A rendelet szerint ezentul a földmivelségi m. kir. miniszter fogja a borvizsgálati díjakat utalványozni, azok tehát a borvizsgálóbizottságnak nem előlegezendők. Az elítéltektől behajtott díjak pedig a földmivelségi miniszterium javára az illető adóhivatalba fizetendők be.

— **A dinnyetermelés fejlesztése.** Darányi Ignác földmivelségi miniszter utasította az állami faiskolák és gyümölcstermelő telepek vezetőit, hogy ott, ahol a dinnyét termesztik, a maggyűjtést eszközöljék, hogy a jobb fajta dinnyék termelése mindenfelé szétterjedjen. Erre a termelési évre is a földmivelségi miniszterium nagyobb mennyiségű dinnyemagot osztatott ki.

— **Méhészeti előadások** Folyó évi június 25-én Mező Kapus községben Nagy János m. kir. VII. kerületi méhészeti szaktanár Kolozsvárról előadást fog tartani. A szamosújvári méhész kör minta-méhesében pedig Voith Gerzely, a méhes kezelője minden pénteken d. u. 2—4 óráig a méhészetről érdeklődőknek gyakorlati utmutatásokat ad.

— **Pozsonyi kiállítás.** A Pozsonyban 1. évi szeptember hó 7-től bezárolag 21-ig rendezendő országos mezőgazdasági kiállítás érdekében már is serényen folyik a munka. Bejelentési határidő az I-ső főcsoportra nézve: élő állatok és állati termékekre július 1. A II-ik vagyis a földmivelési és növényi termékek csoportjánál szintén július 1. a bejelentési határidő. A kiállítás megismerésére, tanulmányozására annak idején egy csoportos kirándulást fog rendezni az »E. G. E.« vezetősege.

— **Lóvásár.** A szatmármegyei gazdasági egyesület a vármegyei lótenyésztés fellendítése, illetve a katonai s egyéb célokra alkalmas lóanyag eladásának megkönnyítése végett f. évi július hó 1. napján Szatmár-Németi sz. kir. város külső vásárterén a rendes országos vásárral kapcsolatban lóvásár rendezését vette tervbe. E vásár eredményét azzal kívánja biztosítani, hogy úgy nagyobb számú lóanyag

felvezetéséről, mint vásárló közönségről gondoskodik. Utóbbi cél mentől teljesebb eredménye biztosíthatja csak az ily vásárok jövőbeni sikerét. Hazarészünk lótenyésztésének is nagy hasznára válnék, ha minél több lótenyésztő minél jobb anyaggal venne részt a vásárokon s a kereskedők is bizonyára fődözni tudják majd ott szükségletüket. Gazdáink és kereskedőink figyelmebe ajánljuk hát a szatmári lóvásárt.

— **A magyar öslakók ekéje.** Zala- és Veszprémmegye határán fekvő Hany községben forgatásnál, egy római táborhely romjaira akadtak, amelynek közelében egy eke összes vasrészei előkerültek. A lelet két szántóvasból egy szokatlanul nagy ekekésből (csorosziya) és egy rendkívül érdekes láncból áll. Az ekefej s a többi részek fából valók voltak s elkorhadtak; talyigát abban az időben még nem használtak, hanem az ekeszerű földturo eszközt a láncal közvetlenül erősítették a vonó állathoz. Az érdekes ekerészeket minthogy azt vélik, hogy az ekét a régi magyarok használták Darvay Kálmán sümegi múzeumába szállították be.

— **Állatkivitelünk Ausztriába 1902. április havában.** A Magyarországból Ausztriába szállított állatok száma, a múlt év április havi kivitelhez képest, jelentősen emelkedett. Vágóállatok, hizlalni való ökrök, tenyészbikák, bivalyok és bárányok kivitelénél csökkenés mutatkozik ugyan, de a többi állatnemeknél beállott nagyszabású emelkedés a hanyatlást tetemesen fedezi. A számszerű adatok ezek:

Kivitelünk Ausztriába április hónapban:

	1901.	1902.
Vágóökrök	14542	13300
Hizlalni való ökrök	291	91
Tenyészbika	34	8
Vágni való bika	1626	1808
Tenyésztehén	623	1635
Vágótehén	1743	2303
Bivaly	212	192
Növendékállat	785	1093
Borjú	1399	2197
Juh	10840	17151
Bárány	1179	594
Hizlalt sertés	29634	30583
Félhizott sertés	81	198
Sovány sertés	17923	23360

Behozatalunk Ausztriából jelentéktelen volt: 9 vágóökrök, 53 hizlalt ökrök, 341 tenyészbika, 31 tenyésztehén, 38 növendékállat, 4 juh, 902 bárány és 37 sovány sertés.

— **O felsége a német császár** e hó 6-án Cadienen nevezetű birtokán az ott levő spiritus-motorokat és mozgonyokat Blumenthal, az Oberurseli Motorgyár igazgatója által üzembe helyeztette s a legkülönbözőbb üzemekben dolgoztatta. Ő felsége figyelme különösen a nagyon dombos helyen végzett szántásra terjedt ki, mely az Oberurseli Motorgyár spiritus-ekéjével kitűnően el lett végezve, miáltal a szántás kérdése spiritussal fenti motorgyár által meg lett oldva. Ő felsége a működésről igen elismerően nyilatkozott s Blumenthal igazgatót a koronarenddel tüntette ki.

— **Pef (porcellán-emalfesték).** Szakkörökben már rég tisztába jöttek azzal, hogy mily rendkívül előnyös a mezőgazdasági üzemekben a szorgos tisztaság és tetszetős külső fentartása, szóval a falaknak oly mázolósa, mely minden követelménynek, tisztaság, tartósság és szépség tekintetében megfelel. A Lutz-féle Pef (porcellán-emalfesték) ben e feltételek szerencsésen egyesülnek, minthogy e gyártmány egy porcellánszerű, kemény, sima és tartós mázat ad, mely mindenkor könnyen lemosható. A Pef ezért a valamázt helyiségek legegyszerűbb módon való tisztántartását teszi lehetővé és megakadályozza por, piszok, penész, zsirt stb. lerakódását.

Hogy egy ily Pef-máz a mezőgazdasági üzemek tejjgazdaságaiban, sajt és vajkészítő-helyiségekben, élesztőkamrákban, gépházakban, istállóknak, mosó- és főzőkonyhákban, folyosókon, fürdőszobákban, klozetekben stb. kitűnő szolgálatokat tesz, kiemelni nem szükséges és az előttünk fekvő elismerő nyilatkozatok uradalmak, mezőgazdasági üzemek, földbirtokosok, szeszgyárak köréből szintén igazolják, miszerint ily Pef-mázolat teljesen méltó jó hírnevére.

Azt hisszük, hogy t. olvasóink érdekeit szolgáljuk, ha ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított festékre különösen figyelmeztetjük.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptökeje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os Zaloglevélkölcsonöket

nyujt és pedig 4%-os kölcson földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékkal.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os zaloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékkal és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcson összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os zaloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

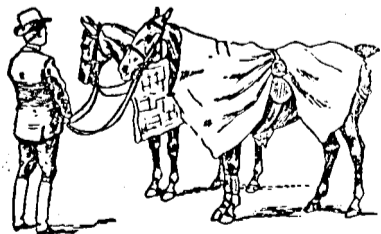
Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinek, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhek és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspor (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/4 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Allandó gépkivitelésen Kolozsvártt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriakban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfürdő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely *Magyarország teljes kormányzati és anyagi függetlenségeért lelkesül*. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélú akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert *éjjeli lap* lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg a többi lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak	24	korona.
félévre	12	”
negyedévre	6	”
egy hónapra	2	”

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését december 29-től **Dr. Papp József kolozsvári ügyvéd vette át**, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — *kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is*. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t.

Budapest, V., Erzsébet-tér 9. sz.

Sürgőnyezim:
„AGRÁRBANK.”

Alaptőke 24.000,000 korona.

Sürgőnyezim:
„AGRÁRBANK.”

Kölcsönöket ad és hitelt nyújt földbirtokosok és mezőgazdák részére telekkönyvbekebelezés vagy más más megfelelő biztosíték ellenében

Átvész pénzbetéteket folyó- és cheque számlára.

Eszközöl bizományi üzleteket fedezet mellett úgy a budapesti, mint bármely külföldi tőzsdén.

Kölcsönöket nyújt a Phylloxera pusztította hegyi szőlők felújítására az 1896. évi V. t.-c. alapján E kölcsönöket a földművelési és pénzügyi magyar miniszterektől kinevezett tagokból s a bank megbízottaitól alakult bizottság engedélyezi. A visszafizetés kezdődhetik a telepítés megkezdését követő 5-ik évben s a tartozás 15 évenyelő évi részletben törlesztendő. A kölcsönök felvétele, lebonyolítása és telekkönyvi biztosítása céljából kiállított minden irat, beadvány, okmány és nyugtatvány, valamint a kölcsönök telekkönyvi bejegyzése és törlése — az 1896. V. t.-c. 18 §-a értelmében — bélyeg- és illetékmentes.

Az ezen kölcsönök alapján a bank által kibocsátott

4% Szőlőkötvények és azok szelvényei az 1896. évi V. t.-c. 16 §-a értelmében a tőkekamat- és járadékadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó és szelvénybélyegilleték alól, úgy minden más blyegkötelezettség, illeték és adó alól mentesek, óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyancsak a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére szolgáló és üzleti biztosítókra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. hadsereg, a cs. és kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir.

csendőrségnél házassági óvadékkul felhasználhatók, az osztr.-magy, bank fő- és fióküzleténél pedig kézi zálogul elfogadtatnak.

A bank által alapszabályszerűen megszerzett követelések és értékek alapján kibocsátott.

4 1/2%-os járadékjegyek kamatszélvényeinek beváltása az 1875. évi XXII. t.-c. 6. §-a értelmében tőkekamat- és járadékadó levonása nélkül történik s a mennyiben a járadékjegyek és szelvények blyegilleték alá nem esnek, azokat a bank közvetlenül a sajátjából fizeti. Visszafizetésre kerülő járadékjegyek a névérték 102%-val levonás nélkül váltatnak be. Ezen címletek a közigazgatás, valamint az igazságügyi igazgatás összes ágazataiban üzleti biztosítékul és bánatpénzül, és az osztr.-magy. bank fő- és fióküzleténél kézi zálogul elfogadtatnak.

A bank 4 1/2%-os záloglevelei febr. 1-én, máj. 1-én, aug. 1-én és nov. 1-én utólagosan esedékes negyedévi részletekben kamatoznak s kamatszélvényei az 1899. évi XXX. t.-c. értelmében most és a jövőben minden adólevonás nélkül váltatnak be. E záloglevelek — a melyek ötven éven belől soroslás utján teljes névértékben fizettetnek vissza — ugyanezen törvényezik értelmében óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyancsak a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére szolgáló fordíthatók, továbbá a cs. és kir. közös hadsereg, a cs. kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir. csendőrségnél házassági óvadékkul felhasználhatók, az osztrák-magyar bank fő- és fióküzleténél pedig kézi zálogul elfogadtatnak.

(897.)

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Berguarand fils leghirnevebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

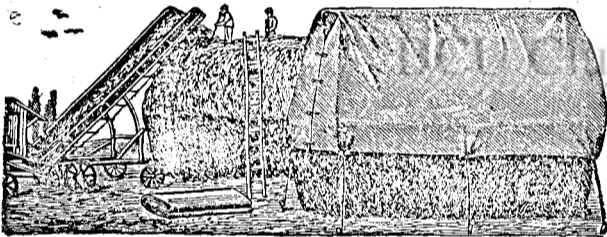
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kívágotott az „Erdélyi Gazda”-ból. (792.)

B. Bak Lajos Ö. csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birto-kosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapította: 1869. (845.)

VIZMENTES PONYVÁK

KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatatlan minőségben
Repczeponyvák,
Vitorla-vászon
ponyvák,
Kocsi-ponyvák.
— Alapítottatott 1830. —
Cs. kir. szab. vizmen-
tes szövetygár.
— 46 kiténtetés. —

ELSINGER M. J. és FIAI

Budapest,
V., Mária-Valeria-u. 10. szám.

Sürgőnyezim: „Elsinger Budapest, Thonet-udvar”

(Thonet-udvar.)

Vizmentes Ponyvák

elismert kitünő minőség — □ metr. 1 k, 70 fillér és följebb,

Zsákok

Tarpaulin-varrással és varrás nélkül 68 fillér és följebb
Rovatkás-
Kender-
Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
kendertömlő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni. (880.)

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetyjodonságokat.

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Az állat-praepratumok teljesen molymentesek.

Állatok minden fajainak kitömésére vállalkozik.

Katona Mihály

nyilv. állatpraeperáló és tanszerkészítő
intézete

BUDAPEST, József-körút 13.

Emlősök és madarak természetűen a legújabb módszerrel (modellrozással) készíttetnek: szebben, jobban, mint bármely hasonló intézetben.

Budapest 1900: állami érem.

Az állatok kitömése nagyság szerint kerül:

EMLŐSÖK:

Egérnagysága	0.80—1 frt	Pintynagysága	0.80—1 frt
Menyét	2 "	Galambnagysága	2 "
Nyest	5 "	Erdei bagoly	3 "
Róka	9 "	Nagy suhuly (Uhu)	6 "
Vaddisznófej	15—20 "	Sas (nagy)	12 "
Szarvasfej	35—40 "	Keselyű	12 "
Siketfajdkakas	dürgő helyzetben ágon, faldiszlül		10 "
Nyir	utánzó álvány	erdő részlet	
	Siketfajd fej és farok faragott tablettán		7 "
	Nyir " " " " " "		5 "
	Nyir " " " " " "		4 "

MADARAK:

Az intézetben készülnek mindenféle vadászati tropheák, kisebb nagyobb biológiai csoportok, függő vadak, emlős fejek; művészileg faragott tablettákon, mint szobadiszkek, madarak, mint faldiszkek, emlősbőrök tepicheknek természetűen utánzott fejekkel. **Óz, szarvas-agancsok** mondirozása tablittákra, levett agancsok koponyautzatokra helyezése és minden egyéb praeparatori munkák művészi és gondos kivitele jutányosan számítatik.

Az intézet kitömési célra frissen lőtt ritkább állatokat minden időben vásárol: sas-fajokat, fajdkakasokat, uhu és tuzokat. Medvét és medve-bocot, hiuzt, vad-macska, vidrát és farkast. E fajok élve is szállíthatók, a legmagasabb árakkal lesznek fizetve. (886.)

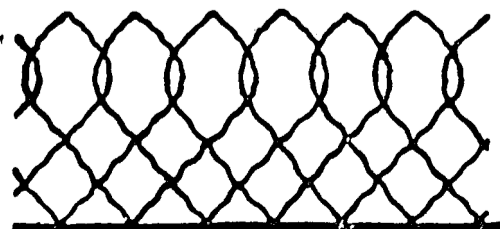
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövetylonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, egymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-ronatait, majorsági udvarok fennállat való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-

magyar és csekkamra adiakok rostelyzatát, athanyo rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövety, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cizinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ügybetétek (mátráz), sodrony-láb-türlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (839.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelte.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszti állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból f. évi augusztus 1-ére megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszti állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszti állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — felvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Deák Ferencz-utca 11.)

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület felhívja tagjainak figyelmét azokra az alább fősorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

I. Lapok:

„Ujság“ Politikai napilap. Megjelenik Kolozsvárt. Előfizetési ára egy évre 24 kor. Tagjainknak 20 kor.

„Egyetértés“ Politikai napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 40 k. helyett 28 k.

„Magyar Hírlap.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten, 28 k. előfizetési árból 10 %-ot ajánl az egyesület részére.

„Pesti Napló.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 28 k. helyett 24 k.

„Vasárnapi Ujság“ képes hetilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési árból 10% kedvezmény a tagoknak.

„Budapest“ képes politikai napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 24 k. helyett 18 kor.

„Ústökös“ képes élelapp. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 16 k. helyett 12 k.

„Magyar Bazar“ divatlap, megjelenik Budapesten, előfizetési ára tagoknak 24 k.

A kedvezményt adó lapokra a tagok kedvezményes áron a titkári hivatal útján fizethetnek elő.

II. Cégek:

Első Magyar Általános Biztosító Társaság a bevallási díjösszeg után 5% -ot a tűz-, 4% -ot a jégbiztosításnál az egyesület javára ad a tagok által eszközölt biztosításoknál.

Calderoni és Tsa Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, stb. Árjegyzéki árból tagoknak 10%.

Groág Lipót és Fia Budapest, Váci-körút 43. ur. és női fehérnemű kereskedése tagoknak 10%.

Glass és Tsa Budapest, Múzeum-körút 5. Uri divatáru kereskedés, tagoknak 5%.

Elsinger M. és Fiai Budapest, Mária-Valéria-utca 10. tagoknak ad ponyvánál 10%, zsákknál 3%.

Brunner Testvérek lámpaáru gyár, Budapest, Koronaherceg-utca 3. Tagoknak 10%.

Dona Döme és Tsa papírkereskedés, Budapest, régi posta-utca 6. Tagoknak 5%.

Különtélek.

Schember C. és Fiai cs. és kir. udvari

hidmérleg és gépgyár

BUDAPEST,

Andrássy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott **hid- és marhamérlegelket**, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló **tizedes és százados raktári mérlegeket.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (902)

Hantz Sándor

könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa.

Kolozsvárt,

— Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló ízléssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A címre kérem vigyázni.

Gőz- és cséplőgép-tulajdonosoknak

a u. m. magy. királyi kereskedelemügyi miniszter 1890. évi 671. számú rendelete alapján szükséges, teljesen felszerelt

mentőszekrényeket

szállítok.

Kis mentőszekrényt 13 koronáért,

Nagy mentőszekrényt 22 koronáért.

Az összeg előre beküldése, vagy utánvétele mellett portómentesen.

Szentmihályi Gyula

gyógyszerész

Balaton-Bogláron.

893.

Simonfi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kolozsvárt. Kültörda-u.

48. szám. Telefon 85. sz.

Kívánatra árjegyzék és

költségszámítás

bérmentve küldetik. (464.)

Gyümölcsfa 829

keféket,

valamint egyéb

kefe és seprő-árút

gazdasági,

ipari és

háztartási célra

ajánl:

Wiszoky és Társa

kefeáru gyára

Budapest, VI. Király-utca 66. sz

Árjegyzékkel

kívánatra szolgálunk. (1001.)

(543.)

(495.)

4 törzs Plymouth Rock tyuk

— eladó. —

Áruk 50 korona.

Cim a kiadóhivatalban. (1003.)

Eladó

2 drb.

Poland Kina

tenyészkoca

Czim G. G. alatt a kiadóhivatalban.

(1001.)

Sz. 174—1902.

Haszonbéri hirdetmény.

Az erd. róm. kath. státus tanulmányi alapjának k.-monostori uradalmához tartozó Kolozsmegyében **Kajántó és Diós** községek határában lévő

1500 holdnyi

mezőgazdasági birtok, a hozzá tartozó lak- és gazdasági épületekkel együtt, írásbeli zárt ajánlatok elfogadása mellett, folyó évi június hó 25-én (szurdán) d. e. 11 órakor Kolozsvárt, monostori-út 132. sz. alatt, az uradalmi irodában megtartandó nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján haszonbérbe adatik.

Az évi haszonbér összege eddig 10.000 korona volt.

Az írásban teendő ajánlatok a szóbeli tárgyalás megkezdése előtt, 2000 korona bantpénz csatolása mellett nyújtandók be. Az ajánlatba a megígért évi haszonbér összeg számmal és betűvel is kiirandó, valamint az is hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket az uradalom irodájában Kolozsvárt, monostori-út 132. sz. alatt lehet megtekinteni és lemásolni. Ajánlattevők kötelesek e feltételeket aláírni.

Kelt Kolozsvárt, 1902. május hó 28-án.

(901.)

Az uradalmi intéző gondnokság.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítékl alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.080— K
Tartalékok	111.053.60— K
Összesen	1.779.133.60 K
Első évi felesleg	90.349— K

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványval és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli díszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak :
BEOCSINBAN
Szerémszög
Pétervárad mellett.

Iroda:
BUDAPEST,
V. kerület
Alkotmány-utca 10.

Évi gyártási képesség:

800.000 mm. román cément, 600.000 mm. portland cément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kiprobált gyártmányait, akármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva:

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normálaknál 30%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

EGYENLŐ SÚLYU ZSÁKOK ÉS HORDÓK.

(892.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiórlás- és simára őrléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

Kovácsolt és öntött vascsövek

gáz-, víz- és gőz-vezetékhez,

kütsövek, kazán és locomobil-forrcsövek, gőzfűtési és karimás csövek, mindennemű furócsövek, réz, öntöttvas és zománczott áruk, felszerelések gáz, víz s gőzvezetékhez, szerszámok, vörösrézlemezek és áruk

legolcsóbb árakon beszerezhetők

HASENÖRL EDÉ-nél BUDAPEST, VI., Teréz-körút 34.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Simmenthali
üszők

megvételre kerestettek (12-15 db.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla
és utóda

Berényi Zs.

polgári és katona szabó

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 10.

(Minorita templom-épület.)

Ajánlja a helyi és vidéki nagyrédemű közönség szives figyelmébe **szabó-üzletét**, raktáron tartok kitűnő minőségű bel- és külföldi szövetekeket.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyisint katonai és hivatalnoki egyenruhákat. (896.)

Készletben tartok katonai egyenruha kellékeket.

Magyar és diszmagyar ruhákat a legeredetibben készítek.

Főelvem a szolid és pontos kiszolgálás.

További becses pártfogásukat kérve, tisztelettel

Muntyán Béla és utóda **BERÉNYI ZS.**

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST. Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,

14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

876.

„Millennium” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság **resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült S A C K-rendszerű aczélöntésű ekefevel ellátott EKÉIT** és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Erdélyrészi képviselő: **WESSEL LEÓ KOLOZSVÁR**, New-York szálloda.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil cseplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték